

UDÁLOUTI

na VUT v Brně

Moderní bezbariérová knihovna

Od 21. října slouží studentům Fakulty elektrotechniky a informatiky a Fakulty chemické nová areálová knihovna. Jde již o třetí knihovnu tohoto typu, s jejichž výstavbou VUT začalo od poloviny 90. let. Nová knihovna v areálu bývalé Meopty na Purkyňově 118 má největší kapacitu. Obsahuje 80 studijních míst, z toho přibližně polovina bude počítačových.

Jedná se o moderní bezbariérovou knihovnu, a to doslova i v přeneseném významu. Dvě studovny jsou propojeny šikmou rampou pro bezbariérový přístup uživatelů. Druhý význam adjektiva „bezbariérový“ spočívá v řešení přístupu k literatuře, respektive ve filozofii přístupu k informacím: knihy a časopisy ve volném výběru, počítače připojené k síti Internet. Uživatelům bude k dispozici 13 počítačů k vyhledávání informací z knihovnických databází.

Profil knihovního fondu bude orientován podle potřeb FEI a FCH, jejichž akademická obec bude tvořit hlavní uživatelskou část. Studovny jsou ovšem přístupny i širší uživatelské veřejnosti (například obyvatelům blízkých studentských kolejí).

Provozní doba

Pondělí	9 – 18
Úterý	9 – 18
Středa	9 – 18
Čtvrtek	9 – 18
Pátek	9 – 15

Vážení čtenáři,

svým sloupkem některé z Vás oslovím už v období všeobecného „předvánočního blázince“. Bobužel, ale v mnoha případech se jinak nazvat nedá to davové šílenství, projevující se opakovanými ataky obchodů s cílem koupit pro rodinné příslušníky nezapomenutelný vánoční dárek, vymyslet či sebnat a rozeslat novoroční přání, upéct několik druhů cukroví a zajistit hojnost na štědrovečerní stůl, ať žaludky úpí a tuky překypují, znovu a znovu podlébat svodům vyzdobených výkladních skříní, převrátit dům vzhůru nohama za účelem dokonalého pořádku... Zkrátka botové dostihy, aby vše bylo, jak má být. Jenže klidně to může být i jinak, než velí zavedená tradice a naše zvyklosti. Staré časy na mě dýchly, když mi jedni známí rekli, že letos si uklidí na začátku adventu, aby pak následující měsíc před Štědrým večerem vyráběli dárečky, maličko upekli cukroví a vnitřně se naladili na to nekouzelnější období v roce. Napadlo vás, že často se snažíme vybovět druhým (kteří oto nakonec možná ani nestojí), vybovět jakýmsi konvenčním pravidlům a zvyklostem, apřítom zapomínáme sami na sebe? Ale pokud to někomu vyhovuje, proč ne. Pak ale ať si nestěžuje, co má práce a starostí před těmi vánocemi! A že by je raději zrušil. Kdybych si mohla vybrat, nejraději bych strávila vánoce někde v sněhem zapadlé chaloupce v borách, kde bych si zatopila v kamnech, zapálila svíčky, zaposlouchala se do hudby upředené z blubokého ticha venku za oknem a z praskání dřeva v kamnech. Tedy zažít a vychutnat si to, co už vlastně coby človíček žijící ve městě v paneláku blizoučku ufrekventované silnice ani neznám: bluboké ticho a klid.

Chaloupku však nemám, a jak to tak vypadá, zase společně strávíme bezké vánoce u nás v paneláku. Co se dá dělat. Vždyť tu vánoční atmosféru si můžeme pěkně vytvořit i tam, byť bez kamen, bez zasněžených bor, bez blubokého ticha. Kolik lidí tak žije. Ne každému je dáno žít v krásném domě, v krásném prostředí... Paneláky, ať se nám líbí či ne, tady jsou aumožňují bydlení spoustě lidí. Kdysi jsem snila o tom, jak jednou všechny vyletí do povětří a místo nich tu budou stát velkorýse projektované nízké domečky obklopené zabradami, které dokonale splynou s krajinou. Tak radikální řez však udělat nejde. Atak ty nevzbledné šedivé „krabice“ dnes zkoušíme oblékat do nových, barevnějších kabátů, zateplovat je, obnovovat, zlidšťovat, aby se v nich dalo žít lépe, úsporněji, ato několik dalších let. Ano, řeč je otzv. regeneraci panelových budov. Je to také cesta. Věc závislá samozřejmě na penězích. Bydlím v Koboutovicích, a tak na vlastní oči vidím postupnou proměnu tamních domů. Jeden za druhým dostávají nové fasády, nové balkony, okna, červené střechy... Ať už na nich sbledáme jakékoli nedokonalosti, změna to je a určitě k lepšímu.

Když se nám něco nelíbí, vždy máme dvě možnosti, buď se to snažit v rámci našich možností změnit, anebo jít od tobo pryč. Pak je tu ještě třetí cesta. Zůstat, nechat vše při starém a být z tobo celý život smutný, nebo nadávat. Ale to vlastně ani cesta není, to je ustrnutí.

Jsou lidé, kteří se v panelácích zabýdli a svůj životní prostor učinili příjemným aútulným. Tvořit se dá totiž kdekoli. Stačí chtít a nečekat, že to za nás někdo vyřeší. Kdyby lidé spojili své síly, svůj um a vynalézavost, kvetly by na sídlišťích květinové zábonky, šuměly stromy, děti by měly báječné brací prostory, na prázdných zdech uvnitř domů by visely výrobky šikovných rukou místních obyvatel ... Lidová tvořivost, která nachází svůj výraz i za dveřmi soukromých bytů. To se mi to sní... Takže zpět k realitě. O tom, jaká je současná situace našich sídlišť, pojednává reportáž na str. 10. V rubrice „Představujeme“ se dočtete i o tom, jak přispívají naši odborníci k regeneraci panelových domů. Redaktorka Pavla Hobstová navštívila na Fakultě stavební Ústav technologie, mechanizace a řízení staveb, kde si povídala s s jebo vedoucím doc. Jiřím Lankem.

Ať jste kdekoli, přeji Vám, abyste vánoce strávili podle svých představ abyli s nimi spokojeni. Mír a klid v duši přeje

Yvonne Konečná

Redakční rada časopisu Události na VUT

Doc. RNDr. Petr Dub, CSc. – prorektor pro vzdělávací činnost VUT
 Doc. Ing. Petr Sáha, CSc. – prorektor pro rozvoj VUT
 PhDr. Alena Mizerová – vedoucí nakladatelství VUTUM
 Doc. Ing. Jaroslav Puchrlik, CSc. – Fakulta stavební
 Doc. Ing. Zdeněk Skála, CSc. – Fakulta strojní
 Prof. Ing. Jiří Matoušek, DrSc. – Fakulta chemická
 RNDr. Naděžda Uhdeová – Fakulta elektrotechniky a informatiky

Doc. PhDr. Jan Sedlák, CSc. – Fakulta architektury
 Ak. malíř Jan Meisner – Fakulta technologická
 Ing. Roman Bobák – Fakulta managementu a ekonomiky
 Petra Hendrychová – Fakulta podnikatelská
 PhDr. Pavel Ondračka – Fakulta výtvarných umění
 Martina Olexová – studentka a šéfredaktorka přílohy NO NAME

Obsah č. 11/98

V tomto čísle najdete:

- 1 Moderní bezbariérová knihovna
- 2 **Redakční sloupek**
- 3 **Rozhovor**
Nový zdroj financování vědy a výzkumu
- 4 **Zprávy z Rektorátu**
VUT ve varu příprav nových vnitřních předpisů
- 5 **Inspirace v zahraničí**
Cardiff a my
- 6 **Události měsíce**
Jubilejní pátý GAUDEAMUS
- 8 **Naše knihovny**
Knihovny jako součást informační struktury školy
- 9 **Dveře do Evropy**
VUT v projektu ERASMUS
- 10 **Reportáž**
Paneláky s lidskou tváří
- 11 **Představujeme**
Ústav technologie, mechanizace a řízení staveb
Zkušenosti z regenerace panelových objektů v Brně
- 12 **Zajímalo nás**
České sídliště čeká na spásu
- 14 **Grantové okénko**
Regenerace panelových domů
- 15 **Děni na fakultách**
Mezinárodní seminář Nostradamus '98
- 16 **Děni na fakultách**
Fakulta technologická
Fakulta chemická
- 17 **Děni na fakultách**
Chemickotechnologické fakulty sněmovaly
- 18 **Zajímá vás?**
Co přinesl letošní energetický kongres
- 19 **Konference**
III. mezinárodní fórum o produktivitě opět úspěšné
- 20 **Příklad pro Evropu**
Deformace chodidel jsou důsledkem nevhodného obouvání
- 21 **Studentský koutek**
Dopis od ministra
- 22 **Z kolejí a menz**
- 24 **Sport**

Uzávěrka čísla: 1. 11. 1998

Všem autorům děkujeme za jejich příspěvky. Příspěvky přijímáme jednak nabitě na disketách 3,5 a jednak vytištěné na papíře. Lze je také poslat elektronickou poštou, uložené v souboru ve formátu Word 7.0. K tomu je však třeba vždy dodat i vytištěnou verzi. Vítáme též barevné i černobílé fotografie s vyznačením autorství a popisky, dále ilustrace, loga a další obrazový materiál. Po zpracování autorům vracíme. Uzávěrka každého čísla je obvykle 1. dne v měsíci. Časopis je vystaven ve formátu „PDF“ na Internetu, na hlavní stránce Rektorátu VUT (<http://www.vutbr.cz/nakl/udalosti.htm>).

Nový zdroj financování vědy a výzkumu

Hovoříme s prorektorem Jaroslavem Kadrnožkou

Foto: Pavla HOBSTOVÁ

Od 1. ledna 1999 budou věda a výzkum na vysokých školách podporovány ze tří druhů státních prostředků: za prvé – z účelových prostředků rozdělovaných na základě veřejné soutěže (grantové projekty), za druhé – z prostředků na nespecifikovaný výzkum na VŠ (tj. vědecký výkon odvozený mj. z objemu dříve získaných prostředků na grantové projekty a z počtu doktorandů) a za třetí – z institucionálních prostředků přidělovaných institucím na základě výzkumných záměrů.

Prorektor pro tvůrčí činnost prof. Kadrnožka považuje usnesení vlády o novém způsobu podpory vědy a výzkumu za velmi dobrý počín, byť příprava výzkumných záměrů si vyžádá množství práce a úsilí. V konečném důsledku však přinese tolik žádoucí koncentraci vědeckých sil na konkrétních úkolech.

Jaká by podle vás měla být věda? Občas se přece o jejím pojetí vedou diskuse.

Na vědu lze pohlížet různě, jako na kulturní fenomén na jedné straně i jako na výrobní sílu a prostředek k řešení závažných problémů na straně druhé, což však jsou spíše krajní oblasti velmi širokých názorů na poslání vědy.

Má-li se ekonomika naší země a Evropy vyvíjet tak, aby mohla konkurovat té americké nebo japonské, je potřeba do tohoto procesu zapojit vědu. Pak je ji ovšem třeba podrobit jiným pravidlům. Neměla by být jen zkoumáním osamocené vědce po nocích v laboratořích, jehož konečným výsledkem je sepsání publikace. Věda jako výrobní síla znamená v podstatě aplikovaný výzkum, který navazuje na výzkum badatelský acílený. Jeho výsledkem musí být prototyp nějakého zařízení, nová technologie atd. Tento typ výzkumu však podléhá poněkud jinému režimu, než je na univerzitách obvyklé. V jistých fázích vyžaduje mlčenlivost, utajení, ochranu duševního vlastnictví, tedy žádné předčasné publikování, jinak by to mohlo být zneužito, zcizeno konkurencí. Vědeckou činnost nemůžeme měřit jen počtem publikací. O výhodách a nevýhodách scientometrie již bylo předneseno mnoho zasvěcených i méně hlubokých úvah. Rozhodující není počet publikací, ale jejich obsah, závažnost a prestiž. Je ostatně všeobecně známo, v jak útlém spisku publikoval Albert Einstein svou převratnou teorii relativity.

Výzkum, jeho nové myšlenky a objevy by se měly promítnout do ekonomiky tak, aby nedocházelo ke zvyšování spotřeby surovin avyčerpávání přírodního bohatství země. Měl by přispívat k rozvoji hospodářství, aby

v další fázi bylo možno věnovat více prostředků do vědy, a to i té badatelské a nespecifikované orientované. Univerzity mohou získat velmi podstatné příjmy za licence, patenty, užité vzory, za prodej know-how, z navazujícího podrobnějšího rozpracování a zavádění do výroby apod. Opomenout nelze okolnost, že řešitelé by z takto realizovaných výsledků měli mít i významný osobní příjem.

Vraťme se však k výzkumným záměrům. Co je smyslem jejich koncipování?

Dlouhodobý, komplexnější rozvoj vědního oboru v dané oblasti. Navazuje to na program posílení výzkumu na vysokých školách, který byl zahájen před dvěma roky. Tehdy ovšem šlo pouze o injekci výzkumu na VŠ. Zatímco nyní se jedná o jeho podporu napříč celou vědecko-výzkumnou základnou. Půjde tedy o širší soutěž.

Které záměry v této konkurenci mají šanci uspět?

Ty, které jsou založeny na dosavadní úspěšné práci v daném oboru za posledních pět i více let, prostě ty, jejichž navrhovatelé již osvědčili svou úroveň. Rozhodovat bude také kvalita koncipovaného záměru, jeho přínos, zda je jedinečný, nebo naopak duplicitní, aby se výzkumné záměry nepřekrývaly, neboť by tak byly vynakládány dvojí peníze na jednu věc. Naše škola toto samozřejmě sleduje.

Máte už představu o tom, kolik výzkumných záměrů bude na naší škole formulováno?

Původně jich bylo třicet, snažili jsme se je zredukovat, neboť nám jde o soustředění sil. Vědecká rada na svém zasedání 23. října nakonec schválila 21 záměrů.

Rada vlády a MŠMT pod vedením exministra Sokola vyčlenily na výzkumné záměry českých vysokých škol částku 800 mil. Kč. Máme novou vládu, nového ministra. Myslíte si, že tato částka nadále platí?

Je to stále nejasné, neboť se peníze různě přelévají. Ta částka by prý mohla být přidělena, ale zase na úkor toho, že by se zmenšil objem prostředků na tzv. nespecifikovaný výzkum (což činilo 12 % z rozpočtu). Nepovažujeme to však za vhodné. Faktem však je, že naše země musí vložit v příštím roce 320 mil. Kč (9 mil ECU) do 5. rámcového programu EU. Tyto prostředky chybí a hledají se způsoby, jak je z různých rezortů posbírat. Jak to dopadne, nevím. My však musíme udělat všechno proto, abychom z tohoto programu získali více než těch zmíněných 320 milionů korun.

Chtěl bych však zdůraznit, že v těchto výzkumných záměrech se nejedná o peníze pro rok 1999. Onich už je v podstatě procentuálně rozhodnuto. Jsou stanoveny podle objemu prostředků, které školy v minulém období získaly do CEPu. Výzkumné záměry začnou hrát roli až poté, co budou v hodnotících komisích odpovídajících rezortů a posléze na úrovni Rady vlády zhodnoceny. V souladu s usnesením vlády a vzhledem k množství institucí bude tento proces trvat celé tři roky, tedy v průběhu let 1999 až 2001. Otázkou je, v jaké posloupnosti budou tyto instituce nebo oborové skupiny přicházet na řadu. Po zhodnocení úrovně výzkumných záměrů budou pak finanční prostředky na institucionální podporu výzkumu rozdělovány mezi instituce až v dalších pěti letech.

VUT ve varu příprav nových vnitřních předpisů

Prakticky od září letošního roku žije VUT přípravou nových vnitřních předpisů školy. Tato věc je tedy již delší dobu hlavním předmětem jednání na kolegiích rektora, AS VUT, zabývají se jím pověřeni pracovníci z řad vedení školy v úzké součinnosti s proděkaný fakult, členy legislativní komise AS VUT a dalšími zainteresovanými. Jedná se o vcelku velký balík předpisů, za nímž se skrývají hodiny a hodiny perné a pečlivé práce, k závěru roku pak nabývající na hektičnosti. Od 1. ledna 1999 totiž vstoupí v platnost nový zákon o vysokých školách, který zásadně mění postavení současných českých vysokých škol, které se ze státních stávají veřejnými, jež vlastní majetek získaný od státu. Z toho vyplývá i nutnost vypracovat zcela nové dokumenty, například vnitřní mzdový předpis.

I když nový vysokoškolský zákon stanovil jako nejzazší termín pro předložení nových vnitřních předpisů k registraci 1. červenec 1999, věc spěchá víc, než by se na první pohled mohlo zdát. Vše, co se na škole děje, by v novém roce mělo probíhat v souladu s tímto zákonem. Například ve Statutu VUT jakožto základním dokumentu školy musí být jasně definová-

ny podmínky pro přijetí ke studiu. „Proto čím dříve budeme s předpisy hotovi, tím lépe pro školu a její celkový chod,“ říká prorektor doc. Dub. „Věc však nelze uspěchat na úkor kvality,“ dodává jedním dechem. Vedení školy i členové Akademického senátu VUT proto vyvíjejí maximální snahu a tomuto úkolu věnují prvořadou pozornost. „Návrhy předpisů se rodily z řady diskusí,“ vysvětluje prorektor.

Vedení školy stanovilo pro vypracování zmíněných předpisů časový plán, který byl vystaven na Internetu a byl průběžně aktualizován. Pro každý předpis byl pověřen pracovník zodpovědný za jeho vypracování, který jej předkládal k diskusi vybraným členům AS VUT. Konečnou verzi obdrží Senát na svém zasedání, aby jej projednal a schválil. Schválené dokumenty pak mohou být předloženy MŠMT k registraci.

V následujícím stručném přehledu uvádíme jednotlivé předpisy, průběh jejich přípravy s výhledem možného schválení. O podstatných novinkách, které vstoupí v život školy, budeme čtenáře Událostí podrobněji informovat v následujících číslech časopisu.

Vnitřní předpisy školy, které stanoví nový zákon o VŠ

1. Statut VUT

Návrh připraví vedení VUT, odpovídá rektor.

Postup: 1. verze návrhu 2. 10. 1998, předložení v AS VUT 27. 10. 1998, 2. verze 24. 11. 1998, připomínky projednají autoři návrhu s legislativní komisí do 15. 12. 1998. Dne 17. 12. 1998 bude návrh předložen senátu ke schválení. Očekávaný termín schválení: 26. 1. 1999.

2. Volební a jednací řád AS VUT

Návrh připraví AS VUT, odpovídá předseda AS VUT.

Postup: 1. verze návrhu 13. 10. 1998, oznámení v kolegiu rektora 20. 10. 1998, schválení v AS VUT do 1. 2. 1999.

3. Vnitřní mzdový předpis VUT

Návrh připraví vedení VUT, odpovídá rektor.

Postup: 1. verze návrhu 16. 10. 1998, byla projednána s představiteli odborů, v AS fakult iVUT dne 10. 11. 1998, 2. verze návrhu předložena v AS VUT 24. 11. 1998, po projednání připomínek návrh předložen členům Senátu dne 17. 11. 1998. Očekávaný termín schválení: 26. 1. 1999.

4. Jednací řád Vědecké rady VUT

Návrh připraví vedení VUT, odpovídá prorektor Kadrnožka.

Postup: 1. verze návrhu předložena VR VUT 23. 10. 1998, AS VUT na vědomí 27. 10. 1998, 2. verze schválena ve VR 27. 11. 1998. Schválení AS VUT se předpokládá 12. 1. 1999.

5. Řád výběrového řízení pro obsazování míst akademických pracovníků

Návrh připraví vedení VUT, odpovídá prorektor Kadrnožka.

Postup: 1. verze návrhu předložena kolegiu rektora 3. 11. 1998, AS VUT 10. 11. 1998, další verzi projedná Senát 17. 12. 1999, předpoklad schválení do 1. 2. 1999.

6. Studijní a zkušební řád VUT

Návrh připraví vedení VUT, odpovídá prorektor Dub (bakalářské a magisterské řády, pro doktorské studium odpovídá prorektor Kadrnožka).

Postup: 1. verze návrhu 16. 10. 1998, konečný návrh do 1. 12. 1998, předloženo ke schválení v AS VUT 8. 12. 1998, předpoklad schválení do 1. 2. 1999.

7. Stipendijní řád VUT

Návrh připraví vedení VUT, odpovídá prorektor Dub.

Postup: 1. verze návrhu 16. 10. 1998, konečný návrh do 1. 12. 1998, předloženo ke schválení v AS VUT 8. 12. 1998, předpoklad schválení do 1. 2. 1999.

8. Disciplinární řád pro studenty VUT

Návrh připraví vedení VUT, odpovídá prorektor Dub.

Postup: 1. verze návrhu 16. 10. 1998, konečný návrh do 1. 12. 1998, předloženo ke schválení v AS VUT 8. 12. 1998, předpoklad schválení do 1. 2. 1999.

11. Pracovní řád VUT

Návrh připraví a odpovídá kvestor.

Postup: 1. verze návrhu 16. 10. 1998, projednání v AS VUT 10. 11. 1998, 2. verze 24. 11. 1998, schválení do 26. 1. 1999.

12. Celoživotní vzdělávání na VUT

Návrh připraví a odpovídá prorektor Sába.

Postup: 1. verze návrhu 16. 10. 1998, konečný návrh do 1. 12. 1998, předloženo ke schválení v AS VUT 8. 12. 1998, předpoklad schválení do 1. 2. 1999.

Kromě toho VUT připravilo ještě další vnitřní dokumenty školy, např. seznam dlouhodobých vědecko-výzkumných záměrů, spisový a skartační řád VUT, organizační řád VUT, návrh složení Správní rady VUT a návrh symbolů VUT. Návrh Statutu a zásady pro sestavování vnitřních předpisů školy byly vystaveny na webovské stránce Rektorátu.

Yvonne KONEČNÁ

Cardiff – model pro Brno

Místem pracovní návštěvy, kam rektor Vysokého učení technického prof. Ing. Petr Vavřín, DrSc. v nevládním říjnovém období zavítal, byla univerzita v Cardiffu ve Velké Británii. V souvislosti s touto návštěvou jsme položili prof. Vavřínovi několik otázek.

Foto: Anna PEČKOVÁ

Proč právě Cardiff?

Magistrát města Brna vytipoval Cardiff jako modelové město pro další plánování strategického rozvoje Brna. Cardiff je hlavním městem Walesu. Aniž bych chtěl uplatňovat zemské členění České republiky, musím připomenout, že Brno kdysi bylo hlavním městem země moravsko-slezské. Ale jsou tu i další souvislosti. V Cardiffu došlo k výrazné restrukturalizaci průmyslu v souvislosti s uzavřením mnoha uhelných dolů i utlumení těžkého, železářského i ocelářského průmyslu. Znamenalo to současně rekvalifikaci mnoha lidí. V posledních 8 letech byl k těmto účelům proto vypracován strategický plán, na němž se podílela i cardiffská univerzita. Díky tomuto plánu bylo z regionálních fondů na úrovni Evropské unie nasměrováno do rozvoje regionu více než 300 milionů ECU.

Tato problematika je v jistém smyslu podobná Brnu. Vzpomeňme kolaps „textilek“ a poměrně ne zcela optimální situaci velkých brněnských podniků.

Co vás na celém projektu nejvíce zajímalo?

Jak se v něm angažovala cardiffská univerzita. V tomto směru jsem zjistil zajímavé skutečnosti. Cardiffská univerzita je velmi podobná VUT, jednak velikostí (má zhruba 15 tisíc studentů) a také zaměřením, i když má jinou strukturu a nabídku studijních programů. Pro nás je zvlášť podnětná její rozsáhlá spolupráce s malými a středními podniky. Největší pozornost si zaslouží to, jakým způsobem tam organizují, podporují a doslova preferují přímou spolupráci s malými a středními firmami v oblasti aplikovaného výzkumu, poradenství, managementu, ekonomiky a v dalších oborech, které se na škole vyučují a které průmysl potřebuje. Organizačnímu a administrativnímu zabezpečení této činnosti se na celé univerzitě věnuje tým o 16 lidech, kteří akademickým pracovníkům poskytují komplexní servis, ať už jde o uzavírání smluv, vedení účetnictví či další administrativu. Akademičtí pracovníci tak mají uvolněné ruce pro vědecko-výzkumnou, konzultační a poradenskou činnost.

O tom, že jdou na této univerzitě správným směrem, svědčí i nedávné hodnocení britských univerzit, podle kterého se cardiffská univerzita umístila mezi 102 jinými univerzitami na 15. místě!

Co nám brání zavést podobný model i naší škole?

Legislativa, tradice naší školy, ať dobré či špatné, a v neposlední řadě stav našeho průmyslu, zejména malých a středních firem. Jsem ale přesvědčen, že ve velmi krátké době dospějeme k podobné praxi i u nás.

Jaké dojmy a zážitky jste si z Cardiffu ještě přivezl?

Návštěva, byť byla velmi krátká, mě přesvědčila o tom, že jsou tam nesmírně příjemní a pohostinní lidé. Má pracovní cesta byla provázena řadou těžkostí spojených s extrémně špatným počasím, které tou dobou vládlo nad celou Evropou i nad Walesem. Původně určený program se musel několikrát měnit, což oni provedli velmi operativně, s obrovskou invencí. Zjistil jsem, že jsou ochotni nám předat své zkušenosti a spolupracovat s námi. Naším úkolem teď bude najít takové fondy v EU, kterými bychom mohli podobný projekt zafinancovat u nás. Tedy zjistit, kde požádat o peníze, které na tyto účely jsou určeny.

Yvonne KONEČNÁ

Zahraniční oddělení VUT sděluje:

n Akademická informační agentura (AIA) — Dům zahraničních služeb MŠMT Praha — zaslala mimořádné číslo Bulletinu 1998, kde jsou zveřejněny nabídky stipendijních pobytů v zahraničí na příští rok na základě možnosti ze sjednaných mezinárodních smluv. Z obsahového hlediska má Bulletin dvě části:

1. Stipendijní pobyty obsazované rozpisem kvót
2. Stipendijní pobyty obsazované konkurzem

Zájemci se mohou informovat na zahraničním oddělení příslušné fakulty.

n Open Society Fund zaslal informace o možnosti studia pro studenty a mladší pedagogy: • Středoevropská univerzita v Budapešti a Varšavě

- Mezinárodní letní univerzita 1999 v Budapešti

Studentům z postkomunistických zemí, kteří uspějí v silné konkurenci přijímacího řízení, hradí veškeré náklady se studiem spojené Středoevropská univerzita.

Bližší informace jsou k dispozici v nadaci Open Society Fund Praha, Staroměstské nám. 22,

110 00 Praha 1,

tel. 02/24227456,

fax: 02/24227451,

e-mail: vlasta.hirtova@ecn.cz

nebo na zahraničním oddělení Rektorátu.

n Velvyslanectví ČR v Tokiu zaslalo publikaci japonské nevládní organizace JAPAN FOUNDATION s nabídkou stipendií a grantů pro finanční rok 1999–2000 (který začíná 1. 4. 1999). Podrobnější údaje o nabízených programech a formuláře pro podání žádostí o udělení grantu je možno získat na japonském zastupitelství v ČR, které rovněž přijímá vyplněné žádosti. Kopie nabídky „Program Guidelines“ je k nahlédnutí na zahraničním oddělení Rektorátu.

Jaroslava VOKATÁ

Jubilejní pátý GAUDEAMUS

Ve dnech 21.–24. října proběhl v prostorách brněnského výstaviště již 5. ročník evropského veletrhu pomaturitního vzdělávání nazvaný GAUDEAMUS '98. Na 40 vystavovatelů nejen z České republiky, ale letos i ze Slovenska, Irska a Německa představilo v expozicích svou vzdělávací nabídku. Během čtyř dnů navštívilo veletrh přes 19 tisíc zájemců z řad středoškolských studentů, pedagogů i rodičů.

Slavnostní zahájení GAUDEAMU. Třetí zleva náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy dr. Roupovec.

Vyšší kvalita, nižší návštěvnost

Veletrh proběhl pod záštitou MŠMT a rektora VUT prof. Ing. P. Vavřína, DrSc. I letos byl hlavním odborným garantem této akce prof. Ing. Jan M. Honzík, CSc., děkan FEI, který stál u jejího zrodu před pěti lety. Letošní ročník GAUDEAMU hodnotí prof. Honzík z pohledu celkové úrovně, účasti vysokých škol i kvality prezentací jako dosud nejlepší. Návštěvnost však byla o něco málo nižší než v předcházejícím roce. „Do budoucna se zřejmě musíme smířovat s nižší návštěvností,“ uvedl, „souvisí to jednak s demografickým poklesem a také s tím, že za rok, za dva pocítíme nedostatek maturantů v souvislosti se zavedením devátých tříd.“

Z toho pro organizátory veletrhu vyplývá jeden podstatný problém: postavit rozpočet veletrhu tak, aby byl nezávislý na vstupném a počtu návštěvníků. Částka získaná na vstupném však není zanedbatelnou položkou. Veletrh je poměrně nákladnou akcí a celková dotace od ministerstva (letos 400 tisíc Kč) jen z malé části pokryje náklady, které školy vloží do svých expozic. Prof. Honzík proto vidí jako jedno z řešení to, aby ministerská dotace na GAUDEAMUS byla vyčleněna nejen z části rozpočtu vyhrazené vysokým školám, jak tomu bylo doposud, ale i z kapitoly pro střední školy. Letos například vysoké školy připravily pro výchovné poradce středních škol speciální tašky obsahující tištěný i elektronický katalog veletrhu a sadu propagačních materiálů. „Loni si to výchovní poradci vynutili, nicméně z 600 tašek jich nakonec letos zbylo 400, což nepovažuji zrovna za zodpovědný přístup,“ uvedl prof. Honzík.

On sám si velmi cení toho, že veletrh navštívil první náměstek ministra školství dr. Roupovec, neboť by právě on mohl tuto myšlenku podpořit. GAUDEAMUS je totiž nejen prezentací vysokých škol, ale i službou středním školám, jejichž povinností je mimo jiné pomoci absolventům v jejich další studijní orientaci.

Předkolo mezinárodního veletrhu

Letošní GAUDEAMUS byl výjimečný také v tom, že probíhal jako přípravné kolo pro příští mezinárodní veletrh. Letos se ho zúčastnili 4 zahraniční vystavovatelé a k tomu pražská kancelář zajišťující u nás vzdělávací programy ERASMUS a SOCRATES. Vizí prof. Honzík je nabídnout evropským funkcionářům v Bruselu možnost uspořádat v rámci příštího mezinárodního GAUDEAMU workshopy a konference s evropskou vzdělávací tematikou. „Mezinárodní ráz veletrhu sice více středoškoláků na akci asi nepřitáhne, ale zvýší se tím celková prestiž veletrhu a také přibudou peníze, neboť dotace MŠMT budou přiděleny jen českým vystavovatelům,“ uvažuje prof. Honzík.

Investovat do Gaudeamu se vyplatí

Prof. Honzík trochu mrzí, že veletrhu se na minulých ročnících neúčastnily některé z vysokých škol, například VŠE Praha nebo UJEP Olomouc. Přitom po nich byla velká poptávka. Zároveň chápe, že tyto školy jednak nemají potřebu bojovat o studenty, jichž mají spíše nadbytek, a současně ví, že GAUDEAMUS znamená pro každou školu jistou finanční zátěž. Z téhož důvodu například letos na GAUDEAMU nevystavovaly Fakulta architektury a Fakulta výtvarných umění VUT. Cena jednoho stánku se pohybuje okolo 40 až 60 tisíc, což je částka, která se v rozpočtu malé fakulty již projeví. Přesto podle prof. Honzík je veletrh akcí, do níž se vyplatí investovat. Některé atraktivní univerzity ji využívají i k tzv. negativnímu marketingu, tedy aby snížily zájem uchazečů, hlavně těch méně kvalitních. Za tímto účelem pak cíleně poskytují jasné a konkrétní informace, např. o studijních nárocích či možnostech přijetí uchazečů.

I když je GAUDEAMUS nákladnou akcí, pořadatelé se striktně vyhýbají tomu, aby zde vystavovaly komerční firmy nabízející školám své služby a produkty. Tím by sice byly jisté náklady pokryty, ale vytratil by se hlavní smysl a účel veletrhu – poskytovat informace o vzdělávání. „Raději budeme chudí, než bychom mezi sebe pustili podnikatele, kteří by nás přetloukli svou reklamou,“ poznamenává prof. Honzík.

Lví podíl MP-Softu

O výslednou kvalitu a úroveň letošního veletrhu se opět značnou měrou zasloužil organizační garant veletrhu softwarová firma MP-Soft a její ředitel Ing. Pavel Mikula, který celou akci zrealizoval a poskytl jí potřebnou propagaci. Další spolupřadatel – Brněnské výstavy a veletrhy a. s. vytvořily pro veletrh potřebné zázemí. Letošní rok však měl jednu malou zvláštnost, konal se souběžně s dvěma jinými akcemi probíhajícími v areálu BVV. Postavením plotu, oddělujícího areál pavilonu H od jiných částí výstaviště, byl sice trochu ztížen přístup na tuto akci (pouze od hlavní brány), ale podstatné problémy či nespokojenost v řadách návštěvníků nebo vystavovatelů to nezpůsobilo.

Podarilo se také zvládnout i nápor davu, který kulminoval v době mezi 11. a 14. hodinou, i když – jak pořadatelé odhadli – zhruba 1 000 návštěvníků proniklo na veletrh bez zaplacení. Jak řekl prof. Honzík, k regulaci počtu návštěv přispělo jistým způsobem to, že prezentace tradičně nejžádanějších univerzit (např. MU a UK) se konaly právě v době, kdy účast bývá nejslabší.

Yvonne KONEČNÁ

Foto: Yvonne KONEČNÁ

Na veletrh se přišli podívat i prof. Ondráček s rektorem VUT prof. Vavřínem.

Pět let GAUDEAMU

Historie prvního vzdělávacího veletrhu u nás se začala odvíjet před 6 lety, kdy se zúčastnil podobného veletrhu v Haagu tehdejší proděkan a dnes děkan Fakulty elektrotechniky a informatiky VUT prof. Jan M. Honzík, CSc. Napadlo ho, že podobnou akci jsme schopni uskutečnit i u nás ve stejné, ne-li lepší kvalitě. Do roku byla myšlenka zrealizována a GAUDEAMUS byl na světě. VUT v Brně je tedy jeho zakladatelem a hlavním odborným garantem. Pokud jde o rozsah i úspěšnost, je GAUDEAMUS dodnes jediným veletrhem svého druhu v zemích bývalého východního bloku. Příští rok by měl být uspořádán s širší mezinárodní účastí, což jeho význam i prestiž ještě posílí.

Podle prof. Honzíka bylo největším štěstím pro tuto akci, že se podařilo najít firmu MP-Soft, s.r.o., která na profesionální úrovni a s nezbytným nasazením celou akci realizuje a nese její hlavní ekonomickou zátěž. Softwarová firma totiž pracuje pro střední školy, pořádá pro ně školení a jiné akce a vede si o nich adresář. To jí umožňuje GAUDEAMUS propagovat levnější a efektivnější cestou než prostřednictvím poměrně „drahých“ médií. Na tyto školy firma zasílá všechny potřebné propagační materiály. Vysoká účast na veletrhu pak svědčí o tom, že cílená reklama a selektivní marketing splňují svůj účel.

Knihovny jako součást informační struktury školy

Knihovnictví na této vysoké škole má svoji tradici. Když byla v Brně v roce 1899 založena Česká vysoká škola technická, byla vzápětí zřízena pro tuto školu technická knihovna. Byla jí věnována velká péče. Jen pro srovnání: ve studijním roce 1900–1901 měla Česká vysoká škola technická celkem 128 pedagogů a studentů. Těm sloužily dvě čítárny: jedna pro profesory a druhá pro studenty. V nich bylo k dispozici dle dnešní terminologie 36 studijních míst. Podíl počtu studentů k počtu studijních míst je v historii, ba i v současných vysokoškolských knihovnách naprosto unikátní! Svědčí o pokrokovém a moderním pojetí vědecké práce i studia a o příkladném přístupu k informačnímu zabezpečení. Dvacátá a třicátá léta pak pro tuto knihovnu znamenala období velkého rozvoje.

řit lapidárně jednou větou, ale skrývá se za ním mnoho práce a dlouhé úsilí. Dalším krokem bylo vyčlenění finančních prostředků na centrální odběr zahraničních časopisů a informačních databází. O efektivitě centrální akvizice nelze pochybovat: vyloučí se duplicity, zajistí se zpřístupnění databází po počítačové síti apod.

V roce 1995 projednávalo vedení VUT v Brně projekt areálových knihoven a studoven. Od projektu neuplynulo mnoho času k vlastní realizaci. V březnu roku 1996 byla otevřena velká knihovna v areálu Pod Palackého vrchem, v říjnu roku 1997 v budově Fakulty stavební na Veveří 95 a nyní byla do provozu uvedena Areálová knihovna Purkyňova.

Společným znakem těchto knihoven jsou velké studovny s volným výběrem, které zpřístupňují

Foto: Přemysl JANÍČEK

Vlivem historických peripetií došlo k situaci, že Vysoké učení technické v Brně začínalo s budováním knihoven opět takřka od nuly. Na jednotlivých pracovištích školy docházelo k vytváření dílčích knihoven. Zcela spontánně se některé útvary spojovaly a vytvářely knihovny oborové. Na fakultách, které vznikly nebo se osamostatnily, se od 60. let tvořily knihovny fakultní.

Počátkem 90. let nastal na půdě VUT zvýšený zájem o problematiku knihoven. Bylo jí věnováno mnoho diskusí, byla chápána jako součást informační infrastruktury školy. To nakonec vedlo k důležitému rozhodnutí o tvorbě elektronického souborného katalogu knih, které jsou v knihovnách VUT. Tomu předcházela automatizace knihovnických agend. Tento proces se dá vyjád-

knihovní fond a poskytují možnost pro samostatné studium, vybavenost pro příjem elektronických informací a provozní doba do večerních hodin, což vše patří k atributům moderní univerzitní knihovny. Areálová knihovna Purkyňova

je navíc významná tím, že výrazně překračuje rámec jednotlivých fakult směrem k integraci zdrojů a služeb.

Za podpory prostředků ze získaného grantu bude vytvořeno v této knihovně v průběhu příštích tří let Centrum informačních technologií pro obory elektrotechnické a chemické, to znamená, že přibudou elektronické informační zdroje a technické prostředky nutné k jejich užívání.

Kromě výše jmenovaných tří areálových knihoven existuje v současnosti na VUT v Brně šest fakultních a oborových knihoven, které zabezpečují profesionální knihovnické služby v jednotlivých lokalitách působnosti VUT v Brně. Od naprosto atomizované knihovnické struktury, která přetrvávala až do začátku 90. let, udělalo VUT v Brně velký posun v kvalitě knihovnických služeb. Nejsou to jen vybavené studovny, ale především směřování k integritě celého systému.

Poděkování za péči o knihovny na této škole patří především současnému vedení školy, o technickou stránku vybavení knihovny výpočetní technikou — od projektu až k jeho realizaci — má zásluhu CVIS (Centrum výpočetních a informačních služeb). Jmenovitě bych chtěla poděkovat zejména Ing. Jiřímu Horskému.

Naplnuje nás radostí, že byla otevřena další knihovna se studovnou, ale neznamená to naprosto, že studoven je již dost!

*Mgr. Nataša Jursová
ředitelka Ústřední knihovny VUT*

VUT v projektu ERASMUS

Od školního roku 1998/99 se vysoké školy České republiky mohou účastnit projektu EU zvaného ERASMUS. Ten je součástí širší vzdělávací aktivity nazvané SOCRATES. ERASMUS je vyčleněn na aktivity vysokých škol, přičemž univerzity mohou vstupovat do projektů jiných typů. Z nich například LEONARDO umožňuje účast vysokých škol a průmyslové sféry, ODL využívání technologie distančního vzdělávání atd. Další programy jsou určeny pro jiné typy vzdělávání: LINGUA pro učitele jazyků, COMENIUS pro základní a střední školy, se zvláštními „podprogramy“ pro obtížně vychovatelné skupiny a pro učitele, ADULT EDUCATION (vzdělávání dospělých) pro záležitost celoživotního vzdělávání (i zde ovšem je příležitost pro vysoké školy!) a program pro podporu výměny informací o různých vzdělávacích systémech.

Muzika za méně peněz

ERASMUS v podstatě nahrazuje projekt TEMPUS, který by měl být do 2 let ukončen a již dnes se zaměřuje jen na určitý typ aktivit (zejména tzv. Institutional Building, t.j. vytváření institucí, které by mohly napomáhat vstupu ČR do EU). ERASMUS se od TEMPUSU liší především tím, že přiděluje méně peněz. Jeho autoři vyhlásují, že jen podporuje některé z činností vysoké školy, které by tak jak tak prováděla. Směrem k vysoké škole tedy neumožňuje (jako TEMPUS) realizovat projekty, které by se jinak neuskutečnily. Základními činnostmi, podporovanými ERASMEM, je tak zvaná mobilita studentů a učitelů. Příspěvky umožňují studentům a učitelům strávit jistou dobu u zahraničního partnera. Není to ovšem prostá turistika, jak ji ještě před pár lety projekty EU podporovaly. Nezbytnou podmínkou příspěvku studenta je jeho dobře připravený a schválený studijní či pracovní plán pobytu u zahraničního partnera, který jeho alma mater uzná jako součást řádné přípravy. Pobyt mohou mít délku od 2 do 10 měsíců. Podmínkou podpory výjezdu učitele je jeho výukový úvazek u part-

nerské školy. Do žádosti je třeba uvést jméno vyjíždějícího odborníka, počet hodin přednášek týdně, předmět či tematiku a délku pobytu. Ta se může pohybovat od 2 do 8 týdnů u pobytů krátkých a od 2 do 10 měsíců u pobytů dlouhých. Toto členění napovídá, že pro schvalování každého typu pobytu jsou použita rozdílná kritéria. K dohodě o spolupráci s novým partnerem je možno využít takzvaných přípravných návštěv o maximální délce trvání 7 dní. Základní údaje ovšem vyjmenovaných akcí by měly být vzájemně potvrzeny v takzvaných bilaterálních smlouvách, podepsaných oběma partnery.

Hlavní a vedlejší

Uvedené základní aktivity lze doplnit ještě několika dalšími, které jsou však záležitostí několika partnerů. Patří sem vytváření Evropského kreditního systému (motivem k jeho zavedení je právě usnadnit rozhodování, zda hodnota studentem vykonané práce v zahraničí snese měřítko školy vlastní), společný vývoj curriculí, tedy obsahu a studijních textů nových předmětů a odborností, a intenzivní kurzy, které bývají v délce alespoň dvou týdnů uspořádány obvykle v létě a využívají intenzivní zapojení studentů i učitelů více škol. Základní i vedlejší aktivity spadají pod takzvanou institucionální smlouvu, kterou vysoká škola uzavírá s příslušným úřadem EU v Bruselu. Mimo ni pak leží práce tzv. tematických sítí, které

sdruzují partnery zabývající se určitou odbornou problematikou, je však imožnost zřídit „sít“ pro řešení společných problémů administrativních. Na práci sítí se mohou podílet i soukromé firmy. Ani zde ovšem nejde o výzkumné aktivity, ale o činnosti ovlivňující pozitivně vzdělávací proces, například modernizací jeho obsahu.

Jděte na zkušenou

Do budoucna se dá očekávat pokles příspěvku EU. Ani to by ale nemělo být důvodem k tomu, aby studenti do světa na zkušenou nejezdili. I když je to třeba bude stát víc než studium doma. Vznik EU, ať již se do něj dostaneme, nebo ne, znamená totiž všechno jiné, jen ne jízdenku do blahobytu. Tu může (a nemusí) zajistit jen odborná schopnost, tvořivost, umění domluvit se v celé Evropě, prodat to, co umím. A k tomu vede jen tvrdá práce. Projekt ERASMUS představuje pro osvojení toho všeho šanci doslova neopakovatelnou.

Ing. Petr Holec, CSc.
koordinátor projektu

Paneláky s lidskou tváří

Atraktivní blondýna vystoupila z tramvaje na zastávce v brněnském sídlišti v Bohunicích. Míří k jednomu z dvaceti vchodů jedenáctipatrového paneláku. Než vstoupí do domu, stačí ještě cestou od zastávky nakoupit a vyzvednout dítě ze školky. Kopnutím rozrazí domovní dveře. Klíče hledat nemusí, už čtyři měsíce tu chybí zámek. Po paměti míří k výtahu tmavou chodbou, v níž stejně dlouhou dobu nesvítí žárovka. Čtyřicetiletá lékařka již ani nevnímá sprejem nastříkaný neslušný nápis na stěně výtahové klece. Bydlí tu deset let a je šťastná. „Všechno tu mám pohromadě, obchody, školku, dokonce i posilovnu,“ pochvaluje si. Kéž by se jen ve zdi mezi panely neobjevily spáry, kéž by bytové jádro nevlhlo a nezačal se drolit balkon kolem zábradlí. Bohunický panelák, kde žije lékařka Marie Nováková s manželem a dětmi, typická obyvatelka sídliště, je typickým pracovním terénem zaměstnanců Ústavu technologie, mechanizace a řízení staveb FAST VUT Brno.

Referenčním pracovištěm však nejsou paneláky v Bohunicích, ale v místech, postižených loňskými záplavami. Jinak se však na věci nic nemění. „Střídáme terén a školní pracovny,“ rozmáchl se ze široka doc. Jiří Lank a rozhlédl se po štosech knih, složených na stole kolem počítače. Právě stojí ve svém kabinetu na Údolní ulici. Zde na něj čeká mravenčí práce: výpočty, nákresy, laboratorní zkoušení. V terénu je prý situace barvitější.

Trvale udržitelné domovy

Šedivé hradby panelových domů, které lemují téměř každé české město, se začaly stavět v největší míře v padesátých a šedesátých letech. Prosazoval se jednotný vzhled, jeho kořeny tkví v meziválečné avantgardě, snu o zprůmyslnění stavebnictví. Klasické cihlové domy nahradily betonové panely, které se skládaly jednoduše k sobě. V Čechách, ale i v dalších socialistických státech, se budování sídlišť stalo hlavním způsobem výstavby nových bytů. Nenápadité pravouhlé tvary, stejná výška a uniformita byly považovány za přednost. Když je architekti navrhovali, počítali s tím, že domy zde budou stát dočasně: 70 až 100 let. Avšak už po dvaceti letech mají jejich obyvatelé potíže. Mezi panely se objevují škvrny velikosti pěsti, bytová jádra, vybudovaná z papíru, volají po výměně, stupačky jsou prorozivělé. Přesto podle expertů není stav panelových domů katastrofální, během povodní se dokonce ukázaly jako odolné a stabilní.

„Paneláky budou ještě dlouho sloužit. Lidé, kteří tam žijí, nejsou nespokojeni,“ říká Daniela Grabmüllerová z odboru koncepce bytové politiky ministerstva pro místní rozvoj. O bourání podle ní zatím nemůže být ani řeč. V Čechách stojí asi

jeden a půl milionu paneláků, bydlí v nich čtyři miliony lidí. Další domy se zatím nestaví, a tak by bylo nesmyslné ohrožovat nos nad jejich ošklibostí. Nezbyvá, než je dál udržovat.

Domácí pohoda

Sídliště v Brně, ale ani jinde na Moravě nejsou vybydlená a zdemolovaná jako například pražské Jižní Město. Nepřipomínají ghetta chudých vrstev obyvatel: školy nezejí prázdnotou, v průjezdech se neprodávají drogy, party výrostků teprve nesměle vyráží na kolečkových bruslích a potají vytahují své spreje. Lidé na brněnských sídlištích jsou spokojení a netouží odstěhovat se jinde.

„Nejčastějším obyvatelem je tu mladá rodina s jedním nebo dvěma dětmi, lidé střední třídy, středo a vysokoškoláků. Ve starších čtvrtích, například na Lesné a v Juliánově, žijí lidé mezi padesátkou a šedesátkou, k nim se často přičítá ještě další člen rodiny,“ říká Radoslava Cicvářková z Útvaru hlavního architekta (ÚHA). Za byt v paneláku jsou Brňané ochotni zaplatit od 500 do 800 tisíc korun. Malá velikost sídlišť, typická pro Brno, je podle Cicvářkové výhodou, protože negativní jevy, časté ve velkých čtvrtích, zde vznikají pomaleji. „Obyvatel je s bydlením v typickém brněnském paneláku spokojen,“ konstatuje urbanista.

V Brně tyto domy postupně regeneruje Útvar hlavního architekta: obnovuje inženýrské sítě, občanskou vybavenost, vnitřní vybavení a buduje nástavby s novými byty, o které je velký zájem. Sociologové ale nepřekypují optimismem. I když se zatím ze sídlišť nestaly slumy, protože zde kvůli obecnému nedostatku bytů v Čechách bydlí jak chudé, tak bohaté vrstvy lidí, časem se situace změní k horšímu. Ti, kteří zůstanou, zestárnou. Školy budou prázdné a sídliště se promění v ghetta, kde budou řídit party výrostků.

Regenerace a humanizace

Krátce po listopadu bylo v Brně „zhumanizováno“ několik šestipatrových paneláků, na které byla položena červená sedlová střecha. Architekti byli rozčileni: „Na lacinou panelovou krabici, symbolizující u nás lacinou okleštěnou architekturu, kdy se šetřilo dokonce i na balkonech, je nejstrašnější položit červenou střechu venkovské chalupy. Dokazuje to ztrátu našeho smyslu pro proporce,“ zlobí se brněnští architekti ze skupiny takzvaného Obecního domu.

Nejznámějším příkladem regenerace paneláků z poslední doby jsou asi dvě stovky bytů v Kohoutovicích, ale také bývalá sovětská vojenská základna Mladá nedaleko od Prahy, kterou vláda chtěla původně zbourat.

Sídliště jako památková zóna

České paneláky mají oficiálně uváděnou životnost 60 let, podle bývalého náměstka ministerstva pro místní rozvoj a rovněž bývalého pedagoga brněnské Fakulty architektury Václava Mencla však jejich skutečná životnost dosáhne spíše stovky. Tyto domy představují třetinu celého českého bytového fondu a polovinu všech nájemních bytů. Opravovat by se však měly každých 15 až 20 let. Tyto opravy by se měly spojit s regenerací a zateplováním, náklady za teplo se pak vrátí do deseti let. Zatékání vody do objektů se podle senátora dá řešit střešní nástavbou.

Ministerstvo pro místní rozvoj právě dokončilo Program revitalizace panelových sídlišť, na jehož řešení se podílí také brněnská VUT. Zatím vláda do programu vložila na 300 milionů korun, ale pro začátek je podle úředníků ministerstva zapotřebí jedné miliardy. Systém dotací má být podobný jako financování oprav památkových zón, při tom přednost mají mít obce, ve kterých jsou sídliště v nejhorším stavu. *Pavla Hobstová*

V celých Čechách byly zbourány pouhé dva paneláky, a to před pěti lety ve Vysokém Mýtě a v Mostě. Práci provedla brněnská stavební firma Vymyslicky. „Zbourat panelák je stejně těžké, jako jej postavit, přijde to na podobné peníze,“ vysvětluje jeden ze zaměstnanců firmy. Dům se rozřeže ve svárech a stavebních uzlech. Šestipatrový panelák firma rozřezala za tři měsíce, práce přišla na 25 milionů korun. Náklady na zničení celého sídliště by se pohybovaly v řádu miliard. Firma se však živí raději regenerací paneláků a s podobnou zakázkou nepočítá.

Ústav technologie, mechanizace a řízení staveb

Začátkem 50. let založil prof. Ing. arch. Dr. František Korvas, CSc. Ústav mechanizace a provádění staveb, název se později změnil na Ústav technologie staveb. Dřív se tato specializace učila v jiných předmětech. V osmdesátých letech převzal vedení prof. Ing. František Musil, CSc. Od poloviny roku 1994 stojí v čele ústavu doc. Ing. Jiří Lank, CSc.

Do dnešní podoby se pracoviště přeměnilo v loňském září, a to splynutím dvou ústavů: Ústavu technologie staveb a Ústavu technologických procesů. Dnešní Ústav technologie, mechanizace a řízení staveb zajišťuje výuku předmětů: technologie stavebních procesů, stavební stroje, technologie zakládání, sítí, mechanizace a robotizace, materiálové hospodářství, ekologie stavební výroby a další. Vede diplomové práce, zaměřené na stavebnětechnologické projektování a řešení technologických úloh s využitím výpočetní techniky.

Ústav zajišťuje výuku v oboru materiálového inženýrství v předmětech: strojní zařízení pro výrobu maltovin, hrubé keramiky, betonu a ostatních stavebních látek, obsluha stavebních strojů a stavebních mechanismů, tepelné zařízení, technická termodynamika. Další předměty se zaměřují na hlubší seznámení se stavební technikou a jejími aplikacemi v oblasti projektování, řízení provozu podniků a jejich ekonomicko-správních činností.

V postgraduálním doktorandském studiu zajišťuje výuku v předmětech: teorie řízení technologických procesů, měřicí a regulační systémy v oboru silikátů, expertní systémy a jejich aplikace a další.

Ústav organizuje pro studenty výuku v kurzech obsluhy a řízení zemních strojů a ostatních mechanismů, zakončených odbornou zkouškou a vystavením průkazu strojníka.

V rámci smlouvy s Úřadem městské části Brno-střed zajišťuje technickou pasportizaci školských zařízení a provádí odborné expertizy.

Kontakty na mezinárodním fóru vyvíjí ústav v rámci aktivity Erasmus formou výměnných stáží. Spolupracuje s technickými univerzitami v Grenoblu, Bratislavě a v Košicích. Dále navazuje kontakty s technickou univerzitou ve Wroclavi, Budapešti, Zitau, a to v rámci projektu regenerace panelových domů

bop

Vědecko-výzkumná činnost

Předmětem zájmu pracovníků ústavu je problematika teorie v technologii, rozvoj stavebních technologií, matematické optimalizace procesů, modernizace staveb, automatizace stavebnětechnologických projektů, mechanizace ve stavebnictví, jak pro výstavbu, tak pro rekonstrukce a modernizace. Výzkum aplikace strojních, tepelných a energetických zařízení, logistické procesy ve výrobě stavebních hmot a recyklace stavebních materiálů a jejich využití v technologické praxi.

V současné době je odpovědným řešitelem VÚ MPO Regenerace panelových domů. Grant (1993–1995) s názvem Vývoj optimálních technologií pro modernizaci a rekonstrukci staveb znamenal přípravu pro regeneraci panelových domů.

Další grant řešený ústavem ve spolupráci s Fakultou podnikatelskou se zabývá racionalizací řízení cementářských závodů.

bop

Zkušenosti z regenerace panelových objektů v Brně

Nekvalitně provedené konstrukce panelových staveb v Brně se staly již v sedmdesátých a osmdesátých letech předmětem nahodilých oprav. Byly zaměřeny zejména na statické poruchy obvodových plášťů, stropních konstrukcí, hydroizolací střech a zateplování stítů.

Opravy byly často neúčinné a s minimální životností, což způsobovala především nekvalitní práce a nedostupnost materiálů a technologií, které jsou dnes ve stavební praxi již běžně používány.

V roce 1992 byla Stavoprojektou s. r. o. zpracována koncepční studie regenerace pro brněnská sídliště Juliánov a následně Kohoutovice. Tato studie obsahovala řešení architektonické, urbanistické, technické i ekonomické problematiky související s celkovou revitalizací těchto sídlišť.

Projektantem i zhotovitelem podstatné části navržené regenerace uvedených sídlišť se stala Stavoprojekta s. r. o. V průběhu výstavby došlo k některým změnám, ale v zásadě je možné konstatovat, že regenerace probíhá v souladu s původními záměry. V případě obou sídlišť vznikají minimální požadavky na financování technické infrastruktury. Dochází pouze k přeložkám technických sítí a návaznosti na konstrukce přistavovaných výtahů nebo lodžii.

Pro úspěšnou regeneraci panelových objektů je nezbytný statický a stavební průzkum celého objektu společně s geologickým průzkumem k ověření možného přitížení základové spáry při budování nástaveb. Absence odborného komplexního průzkumu může být příčinou závažných poruch při provádění regenerace bytových objektů, které mohou následně vyvolat dodatečné nákladné opravy. V sídlištích Kohoutovice a Juliánov bylo v rámci zpracování projektové dokumentace navrženo zateplení obvodového pláště panelových objektů, úprava topení, měření a regulace, přístavby nebo vestavby výtahů, výměny zkorodovaných kovových balkonů za přistavěné lodžie otevřené nebo uzavřené, nástavby bytů o užitné ploše 40 až 180 m², úpravy suterénu, úpravy vstupních předsazených schodišť, výměna stupaček a další úpravy, které výrazně zvyšují úroveň bydlení i životnost panelových bytů.

Provádění regenerace objektů bez vyloučení provozu má i své problémy. Současní uživatelé jsou obtěžováni zvýšenou hlučností a prašností, k níž při provádění regeneračních prací dochází. Technicky je možné některé problémy výrazně omezit nebo úplně odstranit, jako např. zatékání střechou při budování nástavby. Převážná část obyvatel regenerovaných domů však hodnotí regeneraci pozitivně. Jejím konečným výsledkem totiž je výrazná úspora spotřeby tepla, nové výtahy a lodžie. Nezanedbatelný je pro bytový dům estetický přínos a pochopitelně také vyšší tržní hodnota stávajících bytů.

Architektonické ztvárnění panelových objektů, které realizovala Stavoprojekta s. r. o., je dílem Ing. arch. Fedora Hamala a bylo oceněno porotami s mezinárodní účastí. Úspěšná regenerace v těchto sídlištích vychází z programu Magistrátu města Brna, jeho městských částí Kohoutovice a Juliánov, a spolupráce s Českou energetickou agenturou a Fakultou stavební VUT v Brně.

Miroslav Čermák
Stavoprojekta s. r. o.

Foto: Yvonne KONEČNÁ

České sídliště čeká na spásu

S docentem Jiřím Lankem o rekonstrukci panelových domů, dobré statické a závadách bytového jádra

Doc. Ing. Jiří Lank, CSc.

Narodil se 14. 10. 1936 ve Zlíně. Vystudoval Vyšší průmyslovou školu stavební ve Zlíně, Fakultu architektury a pozemního stavitelství VUT v Brně. Titul CSc. obhájil roku 1986.

V letech 1962–1977 pracoval jako stavbyvedoucí, vedoucí výroby, vedoucí technické skupiny, samostatný projektant, vedoucí výrobní inspektor.

Od 1. 9. 1997 působí na Fakultě stavební brněnské VUT jako odborný asistent, roku 1990 byl jmenován docentem, od roku 1995 je vedoucím ústavu.

Pane docente, čím se zabývá váš ústav?

Od loňského dubna pracujeme na projektu „Regenerace panelových domů“. Úkol nám udělilo ministerstvo průmyslu a obchodu v rámci fondu rozvoje vědy a výzkumu.

Podílí se na něm 3 hlavní účastníci: ČVUT Praha – Fakulta stavební, VUT Brno – Fakulta stavební a Keramoprojekt Praha a. s. Našimi spoliřešiteli jsou firmy Qualiform a. s. Brno a Stavoprojekt s. r. o. Brno.

Jsmo si vědomi toho, že asi 70 % panelových domů v Čechách, které představují cca 1,3 milionů bytů, je nutné regenerovat. Půdní fond pro další stavby je totiž prakticky vyčerpán, takže nové domy není kde budovat. Naším prvním úkolem bylo posouzení panelových domů po loňských záplavách.

Jak se chovaly paneláky po zatopení?

Po statické stránce dopadly velmi dobře, poruchy tohoto typu na nich nejsou. Ze závěrečného hodnocení vyplynulo, že panelová stavba se staticky s neštěstím vypořádá docela dobře.

Vady, které vznikají na stavebních dílech, mají 3 příčiny. Chybná může být projekce, výběr materiálů a technologická nekázeň při realizaci. U některých staveb se mohou vyskytnout všechny tři typy závad najednou a následky se pak mnohonásobí.

Naším referenčními objekty byly zatopené panelové domy ve Starém Městě u Uherského Hradiště, v Přerově a také v Rapotíně, kde přívalová voda

doslova odplavila kus technického podlaží. Ale panelová konstrukce, která je nad touto částí, zůstala nedotčena a dovolila sanační práce dokonce i za téměř plného provozu domu. Pouze v bytě nad odplaveným podlažím byl snesen i jeho strop.

Takže veškeré opravy se prováděly za provozu, tedy v obydlených domech.

Po opadnutí vody se provedly nejnutnější sanační práce, pak statický průzkum. Následovala oprava a dnes už se v těchto domech zase dobře bydlí. U ostatních referenčních domů došlo k zatopení suterénů, eventuálně nadzemního podlaží. Zde se projeví škody na elektrorozvodech, izolaci potrubí a pochopitelně na povrchových úpravách – omítkách, malbách. V Blansku jsme sledovali paneloblok zaplavený do výše jednoho metru v technickém podlaží, kde byly následky zaplavení obdobné.

Vysušení proběhlo velmi rychle, beton totiž nemá takovou nasákavost jako lehké silikátové či keramické materiály, anebo nepálené cihly.

Co zaručuje tak věhlasně dobrou statiku paneláků?

Samotný systém stavby. Jde vlastně o soustavu krabic, které jsou pevně spojené k sobě. Prostorová tuhost je zajištěna.

Které typy paneláků z dnešního hlediska nevyhovují?

Téměř žádné. Panelová výstavba v šedesátých a sedmdesátých letech byla navrhována a realizována podle tehdejších norem. Ty se postupně měnily, zpřísnily. Především se přitvrdily normy požární nebo tepelné, dnes již domy nevyhovují i proto, že nesplňují současné předpisy.

K úpravám se musí vždy přistupovat komplexně, najít vhodné materiály a technologie, aby se stav po opravě nezhoršil například kvůli neznalosti původní technologie nebo materiálu. Existují i vady, které lze charakterizovat jako společné pro všechny typy, nebo se vyskytují jen u určitých typů panelových domů.

Jaká pravidla pro opravy sídlišť platí v mezinárodním měřítku?

Musíme se přiblížit normám Evropské unie. Směrnice EU z roku 1986 udává 6 základních požadavků: Náš stavební zákon a vyhláška 137 už je zahrnuje a my je uvádíme i v naší chystané „kuchařce“. Abychom zhodnotili stav objektu, rozdělíme jej na takzvané funkční díly. Ty by se pak měly posuzovat podle oněch šesti hledisek, mezinárodně platných.

Musíte spolupracovat s architekty?

Ne tak úplně. Humanizace sídlišť pojednává o celkovém širokém pojetí změn domů, parkovišť, sadových úprav, fasád. My se zajímáme o objekt hlavně po stránce jeho provozuschopnosti, technologické vybavenosti, statické stability a životnosti. Pro nás je důležitější, aby se nezřítíl balkon nebo výtah, nebo aby se v domech mohli pohybovat imobilní občané a podobně.

Jak postupujete při práci v terénu?

Průzkum navrhujeme ve třech úrovních: Nejprve je nutné zjistit technický stav objektu. Měly by být jasné i majetnické vztahy a také možnosti finančních dotací. Druhá fáze předpokládá zhotovit studii, která stanoví, co je nutné udělat a zda regenerovat fázově či komplexně. Některé domy bude totiž nutné nechat vystěhovat. Rozfázovaná regenerace zase musí na sebe navazovat tak, aby se nepoškodily hotové regenerované konstrukční, provozní nebo užitné prvky. Takže by nemělo cenu zateplovat a potom měnit okna, což se ale v praxi často stává.

Kolik oprava paneláků stojí?

Regenerace jedné bytové jednotky přijde celostátně průměrně na 250–350 tisíc korun, záleží také na tom, v jakém stavu se byt nachází.

Je to dražší, než kdybychom regenerovali byt v klasickém činžáku?

Ne. Ale samozřejmě opět záleží na požadavcích. Modernizovat zděný byt včetně rozvodů a výměny degradovaných dřevěných stropů je rozsáhlé a drahé. V panelových domech jsou v kritickém stavu zejména balkony, bytová jádra, okna, tepelné a zvukové izolace.

Co jim nejčastěji chybí?

Například nosná konstrukce jader se před lety dělala z dřevěných nebo kovových roštů, nedostatečně protikorozivně ošetřených, opláštěných sololitovými – papírovými, později umakartovými panely, s nedostatečným větráním. Dnes se taková jádra rozpadají, vlhnou, korodují nosné elementy. Nyní se vyzdívají lehkým silikátem, sádrokartonovými panely.

V říjnu proběhl v Brně seminář o regeneraci sídlišť.

Ten se odehrál na půdě této fakulty. Pořádal jej Výbor pražského senátu, Česká komora stavebních inženýrů a naše fakulta, konkrétně tento ústav. Řešily se hlavně otázky systémového přístupu k regeneracím a jejich finančního zajištění.

Co dělají s paneláky jiné státy?

Stejně závady mají v Německu, Polsku a Maďarsku. Školské subjekty z těchto zemí spolupracují. Specificky českým problémem jsou majetko-právní vztahy. Naši partneři totiž postupují opačně: nejprve stavby zregenerují a teprve potom je dají do užívání. U nás se města snaží domů zbavit před regenerací. Pokud jsou byty v osobním vlastnictví, stává se, že se majitelé v jednom vchodu těžko domluví, zda vůbec regenerovat.

Západní země ale mají také paneláky, i když o něco hezčí. Jsou snad bez problémů?

Ne, ale jsou jiné. Například Francouzi musejí svá sídliště také opravit, ale postupuje se při tom individuálně pro každý komplex. Tyto domy totiž nebyly uniformní, takže v každém se objevuje jiný typ závad.

Musíte znát před regenerací sociologii obyvatel paneláku?

Ano, jeden panelák znamená asi 260 bytů, což je malá vesnice. Paneláky stárnou a obyvatelé také. Je méně dětí, obyvatelé budou mít jiné potřeby. Někteří jsou již nemobilmí a dům musí umožnit pohyb i vozíčkářům, osobám se sníženou orientací nebo matkám s kočárkem.

Chystáte se vydat brožuru o těchto opravách. Komu má být určena?

Majitelům domů, projektantům, dodavatelům a zhotovitelům – stavebním firmám. Její pracovní název zní „Technický průvodce pro regenerace panelových domů“. Postup oprav by se totiž měl sjednotit. I firmy, které regenerují jen částečně, zatím pracují bez ohledu na to, jaký jejich zásah může mít dopad na konstrukci. Dnes např. bytová jádra regeneruje spousta firem, které ani neudělají statický průzkum. Problém může nastat například tím, že hmotnost nových materiálů je větší než těch původních. Takže se snažíme vypracovat zásady a návod na to, čeho se mají účastníci výstavby vyvarovat, jak racionálně využít vynaložené finanční prostředky.

Za rozhovor děkuje

Pavla Hobstová

ilustrační foto: Petr KONEČNÝ

Regenerace panelových domů

V předchozích čtyřiceti letech byly panelové stavby nosným programem stavebnictví pro bytovou výstavbu. Panelová výstavba byla uplatňována především pro svoji rychlost a ekonomickou efektivnost. Ta však byla dosahována používáním především levných stavebních hmot, materiálů a výrobků. Degradace použitých stavebnin byla urychlena zanedbáváním údržbových prací. Tyto aspekty pak nejvíce ovlivnily životnost panelových staveb. Nevyhovují ani z hlediska tepelné náročnosti, zvukové izolace a z hlediska bezpečnosti.

Vytvořený bytový fond je již značně opotřebovaný užíváním i v důsledku zanedbané údržby. Vyžaduje celkovou regeneraci. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR vyhlásilo veřejnou soutěž, která by měla poskytnout návrhy na účelná řešení oprav a úprav panelových domů i volbu vhodných stavebních materiálů a výrobků. Projekt „Regenerace panelových domů“, podaný Fakultou stavební VUT v Brně, byl ministerstvem přijat.

Cíl projektu

Konečným cílem projektu „Regenerace panelových domů“ je uplatnění poznatků získaných při řešení projektu v oblasti optimalizace navrhovaných materiálůvých vstupů, aplikace exaktních metod užitých při stavebním průzkumu, konstrukčních variant, zvláště se zřetelem k vzájemnému působení konstrukcí a prostředí. Vyšší kvalita projektování spočívá v možnosti rychlého a finančně méně náročného posouzení několika variant projektového návrhu z hlediska energetických úspor, kvality vnitřního prostředí a užitné hodnoty stavby. Navrhovatelé projektu se rozhodli řešit problematiku regenerace panelových domů ve třech základních etapách:

1. zpracování metodiky provádění stavebního průzkumu při regeneraci panelových domů, vyhodnocení současných poznatků, provedení průzkumných prací,
2. zpracování koncepce komplexního řešení jednotlivých kategorií regenerace, výběr vhodných materiálů a technologií, ověření metodických doporučení,
3. vyhodnocení úprav, zpracování a vydání metodických doporučení k provádění regeneračních prací.

Stavebně technický průzkum je prováděn na vybraných referenčních domech. K provádění průzkumných prací byla stanovena metodika. Podle této metodiky byly zkoumané objekty rozděleny na funkční díly a jejich konstrukční prvky.

Zvolený pracovní postup

Nezbytnou podmínkou regenerace, jejímž cílem je prodloužení životnosti bytů a zvýšení úrovně bydlení, je pečlivý průzkum stavu panelových

domů. Je nutné stanovit příčiny a rozsah závad, aby mohl být stanoven postup regenerace. Nesystémový a nekomplexní přístup může vést k použití nevhodných sanačních postupů, jimiž se neodstraní všechny funkční vady a může dojít ke zhoršení celkového stavu panelových domů. Náročnost úkolu a jeho rozsah je značný. Proto se navrhovatelé projektu rozhodli k řešení úkolu pomoci týmu odborníků, který byl rozdělen podle odbornosti do devíti specializovaných pracovních skupin:

1. Navrhování a technologie staveb
2. Geotechnika
3. Statika a dynamika staveb
4. Stavební průzkum
5. Stavební fyzika
6. Technická zařízení budov
7. Ekonomika ve stavebnictví
8. QUALIFORM Brno, a. s.
9. STAVOPROJEKTA Brno, a. s.

Panelové soustavy je nutno analyzovat, poté stanovit materiálový a technologický postup. Následuje technické prověření a ekonomické vyhodnocení nástaveb panelových domů, nakonec se stanoví způsob odstranění vad železobetonových a betonových konstrukcí a styků v konstrukčních soustavách panelových domů.

Navrhuje se optimálního řešení sanace plochých střech, obvodových plášťů, sendvičových obvodových dílců, povrchových vrstev, balkonů a lodžii. Kvalitní regenerace těchto budov je však podmíněna komplexním průzkumem a posouzením stavu každého jednotlivého objektu z hlediska všech jeho funkcí. Odpovídající technologické postupy pak zajistí vytvoření bezpečného, zdravého a pohodu zajišťujícího prostředí.

Přínosem komplexního projektu bude vedle rozvoje experimentálních metod i uplatnění moderních postupů, založených na aplikaci výpočetních metod, matematického modelování a simulaci stavu objektu. Technickým a ekonomickým přínosem uplatnění simulačních metod bude možnost posouzení funkce budovy a spolupůsobení jejich jednotlivých složek v delším časovém období.

Výstup projektu

Výstupem projektu „Regenerace panelových domů“ budou metodická doporučení pro návrhy a realizace regeneračních prací, publikace s názvem „Technický průvodce“, která bude sloužit pro potřeby projektantů a zhotovitelů, ale i pro potřebu vlastníků panelových domů a také stavebním úřadům.

Navrhování a technologie

V odborné atechnické literatuře i ve zprávách výzkumných týmů jsou uváděny názory odborníků na velmi náročný problém komplexní regenerace

bytového fondu, zejména pak panelové výstavby v podmínkách transformace české ekonomiky.

Bytové domy panelového typu reprezentují cenný bytový fond, který není přestárý. Dosavadní analytické rozboru stavu panelových bytových objektů nezpochybňují technickou ani ekonomickou nezbytnost a oprávněnost záměru regenerace panelové bytové výstavby.

Těžiště výzkumné činnosti v oblasti technologie je zaměřeno na vývoj a výběr nových konstrukcí, technologií a mechanizačních prostředků, vhodných pro modernizace staveb všeobecně, na zajištění výroby a materiálových dodávek, na zpracování technologických projektů včetně zařízení stavenišť. Při návrhu se vychází ze současné materiálové základny a technických možností dodavatelských firem. Důraz je kladen na aplikaci ověřených materiálů, polotovárů a výrobků a na úspory tepelné energie. Řešení se zaměřuje především na odstraňování závad vzniklých na střešních a obvodových pláštích objektů a na problémy bytových jader.

Statika a dynamika

Jako základ pro analýzu statického chování objektů byl zpracován matematický model. Dále byl výzkum zaměřen na klasifikaci vad a poruch, které ovlivňují spolehlivost panelových objektů z hlediska statického.

Nejčastější vady, které se na panelových objektech vyskytují, jsou: Nedodržení projektem předepsané kvality panelů – nedodržena předepsaná pevnost betonu, nedodržení předepsaného množství výztuže, profilu výztuže a její nesprávné umístění, použití panelů s vadami. Dále nevhodné úpravy typového projektového řešení zpravidla způsobují změnu tuhostních parametrů konstrukce jako celku a jeho rozdílnou napjatost. Montážní vady způsobují z hlediska statiky zvětšení excentricity působících sil a vyřazení některých styků z funkce. Nedokonalá, nevhodná nebo chybějící údržba způsobuje sníženou spolehlivost konstrukce panelů, zmenšenou účinnost styků a závěsů, změny vzniklé v podloží staveb v důsledku zavodnění podloží nebo prováděním rozsáhlých liniových děl. Nevhodné zásahy do konstrukcí objektu – prostupy, otvory, niky, zvyšování zatížení nad projektem předpokládanou hodnotu.

Stavební fyzika

Pracovní náplní této řešitelské skupiny bylo shromáždění dostupných podkladů pro zpracování metodiky posuzování vnitřního klimatu ve stávajících panelových domech z hlediska tepelné pohody, ochrany proti hluku, energetické náročnosti, negativních vlivů elektromagnetického vlnění a ochrany proti vzniku plísní.

*Petr Štěpánek, Jiří Lank, Pavel Hlaváček
(redakčně zkráceno)*

Mezinárodní seminář Nostradamus '98

Ve dnech 22. 9.–23. 9. se ve Zlíně na univerzitní půdě poprvé uskutečnil mezinárodní seminář Nostradamus '98, jenž byl zaměřen na prediktivní metody a jejich aplikace v mnoha vědních oborech.

Původní myšlenka na uspořádání této akce pochází od doc. Ing. Vladimíra Vaška, CSc. a jeho doktoranda Ing. Ivana Zelinky, jehož doktorandské studium je zaměřeno na predikci a chování dynamických systémů pomocí různých metod. Vzhledem k tomu, že význam predikce neustále sílí v mnoha oborech lidské činnosti a její význam do budoucnosti jen poroste, bylo o budoucnosti semináře rozhodnuto. Svou roli také hrálo to, že podobných akcí je na naší akademické půdě jako šafránu. Název akce „Nostradamus“ byl zvolen podle středověkého lékaře, filozofa a jasnovidce Michel de Nostredame (1503–1566), který byl ve své době, ale i po smrti známou osobností. Vlastní akce měla však přísně vědecký charakter a průběh. Nostradamus si klade za cíl:

- vytvoření pravidelného workshopu pro lidi, kteří se zajímají o predikci jako takovou,
- vytvoření podmínek pro rychlou a pohodlnou výměnu informací v oblasti predikce a jejich aplikací,

- spojit lidi z různých odvětví vědy a průmyslu,
- podporovat začátečníky a spojit je s profesionály,
- podporovat tvorbu vhodných, zajímavých a mezioborových aplikací,
- podporovat nové myšlenky v prediktivních metodách,
- tvorba nových otázek a upozorňování na neřešené problémy v predikci.

První myšlenka vznikla v dubnu 1998. Během přibližně 1–2 měsíců byly připraveny a rozeslány první pozvánky většinou jen v rámci naší republiky. Dále byly vytvořeny a zajištěny všechny potřebné podmínky ke zdárnému průběhu (WWW stránka s kompletními informacemi, ubytování, stravování, sborník,...). Celá akce byla dublována na WWW stránce, kde si každý mohl najít všechny informace od názvu akce až po detailní informace o ubytování.

Během časově velmi krátkého termínu se přihlásilo 17 zájemců. Bohužel jich nakonec zůstalo jen 15 (z toho dva lidé ze Slovenska a jeden z Portugalska), což – jak se později ukázalo – na kvalitě akce vůbec neubralo. Celá akce se konala v moderně zařízené posluchárně, kde jednotliví účastníci měli k dispozici veškerou techniku a softwarové vybavení. Délka jednotlivých prezentací byla přibližně 30 minut, nicméně nikdo nebyl krácen na čase. Během prezentací byl neplánovaně promítnut dokumentární film pojednávající o chaosu, predikci a fraktální geometrii, který svou tematikou plně vyhovoval zaměření akce a byl příjemným zpestřením. Během semináře byly předneseny zajímavé příspěvky na téma predikce, chaos a fraktály, týkající se převážně ekonomie, teorie řízení, analýzy dat aj. Podrobnější informace včetně prezentací a fotodokumentace lze nalézt na <http://ft3.zlin.vutbr.cz/zelinka/nostra/nostra.htm>.

Závěrem lze říci, že akce splnila svůj účel a bude opakována i příští rok.

Ing. Ivan Zelinka

E-mail: Zelinka@zlin.vutbr.cz

Foto: Ing. Ivana VACHUTOVÁ

Prestižní ocenění prof. Ing. Karla Kolomazníka, DrSc.

Rolex Awards for Enterprise — prestižní cenu švýcarské společnosti Montres Rolex — převzal 5. listopadu 1998 v pražském Kaiserštejnském paláci prof. Ing. K. Kolomazník, DrSc., člen naší akademické obce, odborný pracovník katedry automatizace a řídicí techniky zlínské Fakulty technologické VUT Brno.

Ocenění získal za projekt Recovery and Recycle Potentially Toxic Wastes from Leather Industry (regenerace a recyklace potenciálně nebezpečných odpadů z kožedělného průmyslu). Výjimečnost uvedené technologie, která je chráněna českým patentem, potvrzují již předchozí získaná ocenění: dva diplomy Mezinárodní koželužské federace ve Friedrichshafenu (v roce 1995) a v Londýně (1997), zlatá medaile na loňské světové výstavě vynálezů a inovací Euréka v Bruselu či zvláštní cena ministra zemědělství Belgického království.

O průmyslovou aplikaci technologie, významně přispívající k ochraně životního prostředí, je zájem nejen v řadě evropských zemí, ale i na dalších kontinentech, např. v Kanadě, USA, Argentině, Indii. V tuzemsku se uplatnila v a. s. TANEX, Hrádek n. Nisou.

Cena Rolex Awards se uděluje jednou za dva roky za přínos v oblasti technických věd, lékařství, přírodních věd, environmentálního inženýrství, zeměpisu a kulturního dědictví. Pro letošní ocenění vybírala komise, jejíž členové jsou mj. laureáty Nobelovy ceny, pouhých patnáct z více než 2 600 kandidátů ze 130 zemí světa. Prof. Kolomazník je prvním oceněným v České republice, a to i v návaznosti na dřívější Československo. O to víc jeho úspěch těší!

—kup—

Ocenění Hlávkových nadace

Dne 16. listopadu byly uděleny ceny Hlávkových nadace za rok 1997. Mezi oceněné patří také Ing. Martin Zatloukal, absolvent oboru technologie kůže, plastů a pryže zlínské Fakulty technologické VUT Brno a dále tři absolventi Fakulty strojní: Ing. Jiří Pospíšil, Ing. Miroslav Jaskmanický a Ing. Jiří Hájek.

Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových (jak zní původní název) podporuje vědecké, literární a umělecké snahy českého národa, přispívá k uspokojování jeho kulturních potřeb a podporuje studující na českých vysokých školách pražských a jejich absolventy v souladu s vůlí zakladatele nadání.

Mezi obnovenými trvalými legáty, jak je vyjádřeno v závěti Josefa Hlávky z 25. 1. 1904, je i dar pro vynikající absolventy Vysokého učení technického v Brně jako Cena Josefa Hlávky. Rektor VUT Brno na toto ocenění navrhuje pouze čtyři kandidáty.

/kup/

Od teorie k praxi – od praxe k teorii

Dielectric Analysis of Polymeric and Composite Materials and Related Phenomena

Jednou z moderních forem kontaktu mezi vysokými školami a podniky, které výsledky vývoje a výzkumu aplikují v praxi, jsou pracovní setkání. Takové se uskutečnilo v pondělí 12. října 1998 v prostorách Fakulty chemické VUT v Brně. Na workshopu zaměřeném na dielektrickou analýzu polymerních a kompozitních materiálů ajevy, které stouto problematikou úzce souvisejí, se setkali pracovníci již zmíněné chemické fakulty a další přízvání odborníci se zástupcem firmy Micrometh-Holometrics z USA, zastupované v ČR firmou Labimex, s. r. o. Praha. Vzhledem k účasti zahraničního hosta byl workshop veden v anglickém jazyce, což umožnilo přítomným studentům reálný kontakt s běžným jazykem současné vědy.

V úvodním slově děkan FCH VUT prof. L. Lapčík přivítal účastníky a nastínil význam celé akce. Do vlastní problematiky průmyslového užití současných polymerních materiálů s ohledem na jejich elektrické a fotoelektrické vlastnosti uvedl přítomné F. Krčma v kolektivním referátu The electric conductivity of polymers (spoluautoři Ing. M. Weiter a doc. O. Zmeškal). V rozsáhlém, hodinovém příspěvku pan Lenny Thibodeau z firmy Micrometh-Holometrics poté poukázal na možnosti využití těchto jevů. Zabýval se především základními principy měření elektrických vlastností, jako je vodivost, permitivita, ztrátový úhel upolymerních materiálů ajejich aplikací v přístrojích firmy Micrometh-Holometrics. Při té příležitosti byla účastníkům semináře představena celá řada originálních zařízení pro nejrozličnější využití, od měření v mikroskopickém měřítku až po běžné makroskopické aplikace, bohužel z technických důvodů bez praktické ukázky jejich funkce. Následující příspěvek přednesený doc. Lapčíkem Jr. se zabýval studiem dielektrických vlastností tenkých vrstev biopolymerních materiálů připravených na bázi kyseliny hyaluronové. Referát přítomným naznačil, pro jaké problémy by bylo možno speciální měřicí zařízení využít.

Odpolední program zahájil prof. J. Jančář referátem zabývajícím se využitím moderních kompozitních materiálů s ohledem na jejich mechanické a elektrické vlastnosti. V posledním příspěvku pak prof. S. Nešpůrek z ústavu makromolekulární chemie AV ČR prezentoval řadu konkrétních užití světlocitlivých polymerních materiálů v současné i budoucí praxi. Po skončení této přednášky následovala více než hodinová odborná diskuse: v ní byla zejména akcentována skutečnost, že polymerní materiály se speciálními elektrickými vlastnostmi jsou velmi perspektivní pro řadu aplikací, jež jsou aktuální nejen dnes, ale budou významné pro profil nejrozličnějších oborů příštího tisíciletí. Při té příležitosti byla navázána konkrétnější spolupráce s firmou Micrometh - Holometrics, která je schopna aochotna zkonstruovat zařízení, jež by vyhovovala měřením, která jsou pro odbornou a vědeckou práci fakulty v horizontu nejbližších let významná.

Závěrem lze říci, že uskutečněný workshop splnil svůj účel. Je jen škoda, že pozvání na toto odborného setkání nevyužili zástupci jiných fakult; ioni by zde získali informace, našli pravděpodobně nové podněty pro svoji práci nebo mohli navázat vzájemně výhodnou spolupráci s jinými pracovišti. Protože se tento model prezentace předního světového výrobce speciální měřicí a laboratorní techniky osvědčil, připravuje vedení FCH VUT již nyní další podobné semináře, samozřejmě s odlišným tematickým zaměřením.

Mgr. František Krčma, Dr.
Ústav spotřební chemie, FCH VUT

Chemickotechnologické fakulty sněmovaly

Stalo se dobrou tradicí, že se zpravidla jednou ročně setkávají funkcionáři chemickotechnologických fakult z České a Slovenské republiky. Hostitelem letošního setkání byla Fakulta chemická VUT v Brně. Touto významnou akcí zabývala oslavy stého výročí založení České vysoké školy technické a stopadesátého výročí vzniku technického školství v Brně, které vyvrcholí v příštím roce.

Přednášel špičkový odborník

Tak jako vždy při této příležitosti jsou předmětem připravených referátů problémy výchovně-vzdělávací činnosti, vědecko-výzkumných aktivit a vztahy k industriální sféře, i tentokrát bylo jednáno o koordinaci společných aktivit a specifických přístupech jednotlivých škol a fakult.

Jednání se zúčastnilo celkem 23 akademických funkcionářů, všichni děkani, řada proděkanů a dva rektori (VŠCHT a Univerzity Pardubice). Byly zastoupeny fakulty Vysoké školy chemickotechnologické v Praze, Chemickotechnologická fakulta Univerzity Pardubice, Textilní fakulta Technické univerzity v Liberci, Chemickotechnologická fakulta Slovenské technické univerzity v Bratislavě a konečně Fakulta technologická VUT ve Zlíně a pořádající Fakulta chemická VUT v Brně.

V odborném přednáškovém programu vyslechli účastníci fundovanou přednášku prof. G. H. Geila z University of Illinois (USA): Low temperature condensation polymerisation – cristallisation: Morphology and mechanism, která byla přijata s velkým zaujetím a vyvolala rozsáhlou a podnětnou diskusi. Všechny zastoupené fakulty se totiž zabývají makromolekulární chemií a materiálovým inženýrstvím v souvislostech s četnými technologickými aplikacemi chemie a fyziky polymerů včetně biopolymerů. Bylo kvitováno se zadostiučiněním, že uvedený špičkový specialista spolupracuje s Fakultou technologickou ve Zlíně.

Výchova studentů nejen pro chemický průmysl

Další přednáška rektora VŠCHT doc. Koubka byla věnována současným technologickým a ekonomickým problémům českého chemického průmyslu (v klasickém členění zahrnujícího těžkou organickou a anorganickou chemii, plasty a pryž, jakož i zpracování ropy), který se díky svým omezeným rozměrům dostává do konkurence s velkými, zejména nadnárodními koncerny. V této souvislosti byly diskutovány problémy zaměření chemickotechnologických fakult. Jako velký klad byla oceněna orientace např. Fakulty chemické VUT, která není zářmována zúženým pojetím klasické kategorizace chemického průmyslu, ale vychovává chemiky pro daleko širší paletu průmyslových odvětví, jako je potravinářský průmysl, spotřební, textilní, papírenský, polygrafický, farmaceutický a prakticky všechna další odvětví výrobního průmyslu, jakož i nevýrobní sféry, tj. dopravy, obchodu, služeb, státní správy, samosprávy a celého nevýrobního rozvíjejícího se průmyslu ochrany životního prostředí.

Hlavní částí jednání bylo posouzení a praktické závěry pro úspěšné zavedení nových zákonných norem, vyplývajících z nového zákona o vysokých školách, a koordinaci výzkumných aktivit při předkládání výzkumných záležitostí.

Akademičtí funkcionáři si navzájem ujasňovali nové pojetí studijních programů bakalářského, magisterského a doktorského studia a jejich vztah k současným i budoucím studijním oborům. Většina fakult předkládá pro magisterské studium jeden, výjimečně dva studijní programy odpovídající akreditovaným oborům chemickotechnologické fakulty, díky vysoké úrovni vědecko-výzkumné práce a také vesměs dobré kvalitě vědecko-pedagogického sboru, jak se zdá, nebudou mít problémy s akreditací oborů pro ha-

bilitační a profesorská jmenovací řízení. Zúčastnění představitelé fakult se rovněž navzájem informovali i o řadě jiných závažných problémů včetně financování, vztahů škol a fakult, úrovni zastupitelské demokracie aj. Účastníci jednání vysoce ocenili přínos pro diskuse o způsobech zavedení nové legislativy ze strany přítomného prof. Ing. Emanuela Ondráčka, CSc., které vyplývají z jeho zkušeností v řídicích funkcích ve školství i z životní moudrosti.

Upevnění spolupráce

Významným rysem těchto setkání je zachování integrity československé chemické vysokoškolské komunity, což je nepřehlédnutelné zvláště u Fakulty chemické VUT, která udržuje nejtěsnější styky s bratrskou fakultou STU v Bratislavě ve výchovně-vzdělávací i vědecko-výzkumné činnosti i jako spoluvydavatel vědeckého mezinárodního časopisu **Chemical Papers**.

Nedílnou součástí jednání byla prohlídka nových, dosud však poměrně chudě vybavených laboratoří v novém objektu Purkyňova 118, kde právě (někde s obtížemi pro dosud neodstraněné provozní závady) byla zahájována laboratorní praktika.

Společenský večer se svou neformální atmosférou, podpořenou kvalitními druhy špičkových produktů klasických fermentačních technologií, jaké zná jen jižní Morava, přispěl k zasvěcené a velmi produktivní diskusi i ujednání společných stanovisek fakult.

Příští setkání bude organizovat VŠCHT v Praze.

Prof. Ing. Jiří Matoušek, DrSc.

Co přinesl letošní Světový energetický kongres

Ve dnech 13.–17. září 1998 se konal v texaském Houstonu – sídle řady významných energetických společností – 17. světový energetický kongres World Energy Council (WEC).

Ústředním tématem kongresu byly energie a technologie pro trvale udržitelný rozvoj světa do následujícího tisíciletí.

Kongres svolává pravidelně každé tři roky již od r. 1924 Světová energetická rada, což je mezinárodní nevládní organizace, jejímž posláním je podpora rozvoje a mírového využívání energetických zdrojů ve prospěch všeho lidstva. Její činnost je zaměřena na celé energetické hospodářství od získávání energetických zdrojů přes jejich zušlechťování, přeměny, dopravu a distribuci až po jejich konečnou spotřebu. Sledují se přitom vztahy k politice, rozvoji ekonomiky a důsledky energetiky na životní prostředí. Značná pozornost je věnována provozně ekonomickým a investičním otázkám a problematice rozvojových zemí. Kongresu jsem se zúčastnil s delegací českých energetiků.

Organizačně byl kongres členěn do čtyř divizí, v nichž probíhaly odborné přednášky. Kromě těchto přednášek se odehrávala každý den řada paralelních akcí, jako např. diskuse u kulatých stolů, zasedání pracovních skupin, prezentace prací studentů energetických oborů, jakož i obecné přednášky a názory na řešení energetických problémů. Součástí kongresu byla též kvalitní výstava významných podniků energetického strojírenství a elektrotechniky, které se bohužel nezúčastnila ani jedna česká firma.

Odborná část kongresu byla členěna do čtyř divizí:

1. Efektivní rozvoj a využití tradičních zdrojů energie
2. Pokročilé systémy k podpoře rozvoje a využití tradičních zdrojů
3. Úloha rozvíjejících se energetických zdrojů, systémů a služeb
4. Koncepty udržitelného rozvoje do budoucnosti

I když je pochopitelně velmi obtížné z velkého množství názorů a subjektivně laděných výroků dělat jednoznačné závěry, shodli se účastníci na předběžných společných stanoviscích, které budou dále národními komitétu WEC posouzeny a odsouhlaseny:

- Svět stojí před trvalým a nezbytným ekonomickým růstem a disponuje k jeho zabezpečení dostatečným množstvím dostupných energetických zdrojů. Ve vývoji a v pokročilém stadiu

rozpracovanosti jsou perspektivní energetické technologie s minimálními dopady na klimatické podmínky Země a životní prostředí.

- Stále přetrvává a podstatně se nemění problém energetické nouze. Přibližně jedna třetina lidstva ze světové populace nemá přístup ke komerčně dodávaným formám energie a 20 % světové populace konzumuje přibližně 80 % světové produkce užité energie. Akutní jsou tyto problémy především v oblastech venkova rozvojových zemí, kde budou pro budoucnost potřebné nové modely pro jejich řešení. Do roku 2020 se předpokládá přírůstek asi 2 miliard lidí, ato převážně v rozvojových zemích. Ke zmenšení nerovnoměrnosti v přístupu obyvatelstva k energiím se proto uvažuje do roku 2020 s nárůstem celosvětové spotřeby energie přibližně o 50 %.

- I když jsou současné zdroje fosilních paliv pro zabezpečení ekonomického růstu dostatečné, budou stále existovat při využívání, transformaci a distribuci energie vážné problémy v oblasti životního prostředí a změn klimatických podmínek. Proto musí být podporovány technologie, které snižují emise škodlivin do ovzduší a nezvyšují koncentrace oxidu uhličitého. V tomto směru důležitou roli sehrávají technologie využívání primárních energetických zdrojů s maximální účinností přeměny, pokročilé jaderné technologie a obnovitelné zdroje energie.

- U rozvojových zemí a zemí, které se nacházejí v přechodovém období ekonomické transformace, musí vlády těchto zemí usilovat o maximální zprůhlednění vztahů mezi státem, zákazníky, projektanty, dodavateli, akcionáři a dalšími zúčastněnými právníky i fyzickými osobami v oblasti energetiky.

- Moderní energetické soustavy budou charakterizovány ekologicky čistým, účinným a také účelným využitím zdrojů primární energie. Prudký vzestup ve vývoji nových technologií je dosahován díky novým objevům, existujícím i mimo energetický sektor, které jsou díky energetice rychle využívány. Dialogy výzkumných pracovníků různých oborů vedou k rozšíření mezinárodní spolupráci. Vznikají nová uskupení na vyšší úrovni aktivit při transformaci a rozvozu energie s komplexními službami zákazníkům.

Z jednání dále vyplynula některá proklamativní doporučení, která lze shrnout následně:

- Světová energetická rada vyzývá vlády a průmysl všech zemí, aby se při účelném rozšiřování energetické základny zaměřily na nákladově efektivní možnosti, na čisté využívání fosilních paliv, na uzavření palivového cyklu jaderné energetiky včetně nakládání s jaderným odpadem a na podporu zabezpečení větší ekonomičnosti obnovitelných zdrojů energie, především solárních zdrojů, biomasy, energie větru a malých vodních zdrojů. WEC by přitom měla na sebe převzít úlohu vytváření nových mezinárodních seskupení na podporu dlouhodobých investičních programů, zejména při zavádění energie do venkovských oblastí rozvojových zemí.

- Jaderná energetika musí sehrát větší roli ve strategii boje proti globálnímu oteplování atmosféry. Jaderný průmysl musí podniknout nezbytná opatření ke snížení investičních nákladů, ke snížení doby výstavby jaderných elektráren a k odstranění pochybností veřejnosti o bezpečnosti jaderné energetiky. Velmi důležité bude zabezpečení dohledu na nakládání s jadernými odpady včetně jejich trvalého uložení a kontroly.

• Důležitou roli ve zlepšování životního prostředí musí sehrát i doprava. Automobilové společnosti musí podporovat nové technologie pohonů a nová paliva spalovacích motorů včetně zaměření na využívání automobilů s menšími výkony. Společnosti rafinující automobilové oleje musí snížit lokální znečištění ovzduší a půdy zejména v rozvojových ekonomikách.

• Vedle čistoty ovzduší budou nutná též neodkladná preventivní opatření ke zmírnění změn klimatu. V této souvislosti byla připomenuta schválená konvence OSN o změnách klimatu z r. 1992. Podobně jako se v minulosti velmi pozitivně podařilo snížit používání freonů v chladírenském průmyslu, je žádoucí minimalizovat antropogenní emise dalších skleníkových plynů. K jejich omezení existují již dnes možnosti, které musí být zhodnoceny a realizovány. Svoji roli zde sehrají programy mechanismu čistého rozvoje – Clean Development Mechanism (CDM).

• Liberalizace energetického sektoru představuje zásadní krok při řízení ekonomiky v zemích nacházejících se v přechodovém stadiu transformace ekonomiky. Restrukturalizace průmyslu je prováděna snížením investic do vývoje a výzkumu a neumožňuje řešit dlouhodobé úkoly energetiky. WEC doporučuje, aby si vlády těchto zemí uvědomovaly význam vědy a výzkumu v oblasti energetiky jako nezastupitelné služby společnosti.

• Světová rada energetiky povede prostřednictvím národních databází tvorbu globálního elektronického informačního systému v energetice a bude v souladu s rozvojovými programy OSN řídit energetické poradenství.

Světový energetický kongres byl americkým komitétem velmi dobře připraven včetně doprovodných akcí a odborných exkurzí. Zúčastnilo se ho asi pět tisíc delegátů z téměř sta zemí, mezi nimiž bylo též pět hlav států a třicet pět ministrů energetiky.

*Doc. Ing. Ladislav Ochraňa, CSc.
Energetický ústav Fakulty strojní*

III. národní fórum o produktivitě opět úspěšné

Organizátoři, Fakulta managementu a ekonomiky VUT Brno, Barum Continental s.r.o. Otrokovice a Institut průmyslového inženýrství s. r. o. Liberec, pokračovali v zabájené tradici pořádání konferencí k průmyslovému inženýrství i letošní rok, v termínu od 15. do 16. října, tentokrát s mottem „Podnik v globálním prostředí – Týmová společnost“.

Díky zintenzivnění osobních kontaktů členů přípravného výboru se podařilo v posledním měsíci výrazně zvýšit počet přihlášených účastníků o cca 60, z řad členů SAP v ČR a na Slovensku a některých podniků v regionu Zlín. Počet cca 180 platících účastníků, 40 hostů, 100 studentů a pedagogů FaME je z pohledu logistiky fóra (prezence, obědy, občerstvení, společenský večer, simultánní tlumočení, šatna) maximálně v prostorách AC FT zvládnutelný. V porovnání s minulým obdobím se podařilo zvládnout zvýšený počet účastníků při stejném počtu organizátorů.

Plenární jednání ve čtvrtek ráno se zaměřilo na přednesení zásadních referátů pro jednání v odpoledních sekcích. Organizačnímu výboru se podařilo zajistit účast světově uznávaných odborníků, pana Tomáše Bati, pod jehož záštitou se akce pravidelně koná, pana Shuichi Yoshidy, ředitele KAIZEN INSTITUT Japonsko, prof. Miroslava J. Macalíka z Kanady, pana Serge le Berra, KAIZEN INSTITUT Altendorf, pana Fritze Giesehe, CONTINENTAL A.G. Hannover, Dipl. Ing. Ivana Bajamiče, prof. Petra Němečka, prof. Jána Košturiaka a prof. Edvarda Leedra.

Výrazným inovačním prvem bylo začlenění čtyř sekcí zaměřených na vzdělávání v průmyslovém inženýrství PI, zlepšování procesů, TPM (totálně produktivní údržba) a týmovou práci. Odpolední program jejich jednání se zaměřil na přednesení koreferátů k danému problému a workshop, který měl odpovědět na předem stanovené otázky. V této části programu prezentovali své zkušenosti zástupci průmyslových podniků (Barum-Continental s. r. o. Otrokovice, Ateso a. s. Jablonec nad Nisou, ETA a. s. Hlinsko, Kordárna a. s. Velká nad Veličkou, Hanácké železářny a. s. Prostějov, Autopal s. r. o. Nový Jičín, Železářny a drátovny a. s. Bohumín, CERAM a. s. Nové sady, Rieter Elitex a. s. Ústí nad Orlicí, Peguform Bohemia a. s. Liberec, Institut průmyslového inženýrství Liberec) a vysokých škol (Žilinská univerzita Žilina, Západočeská univerzita Plzeň, VUT Brno, FaME).

V pátečním plenárním jednání byly opět zařazeny zásadní příspěvky věnované vztahu managementu a marketingu k uplatňování průmyslového inženýrství, metodám průmyslového inženýrství a zejména filozofii pružných výrobních systémů.

V druhém dopoledním bloku prezentovali moderátoři workshopů závěry ze svých jednání. Ve všech čtyřech sekcích se podařilo odpovědět na kladené otázky. Na rozdíl od minulosti byl sborník vydán profesionální agenturou a byl opatřen ISBN. Mimo příspěvků z FaME, přednesených v plenárním zasedání a sekcích vzdělávání, zlepšování procesů a TPM (doc. Vytlačil, Dr. Ing. Mašín, doc. Glogar a Ing. Bobák), jsou v něm publikovány tři další příspěvky pracovníků FaME (Ing. Černý, Ing. Kuba, Ing. Šnédarová), což je na úrovni minulých ročníků.

Závěry konference formulovali pan Shuichi Yoshida, prof. Petr Němeček a doc. Vytlačil. Obsahují doporučení průmyslovým podnikům pro aplikaci metod zlepšování procesů, TPM a týmové práce a budou postoupeny ministerstvu průmyslu a obchodu i Svazu průmyslu a dopravy. Náměty vysokým školám k vymezení profilu absolventa, vazbám studijních programů pak budou postoupeny ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy.

*Ing. Roman BABÁK
Fakulta managementu a ekonomiky*

Deformace chodidel jsou důsledkem nevhodného obouvání

Ve dnech 19.–20. října se v Bruselu konalo zasedání Evropské obuvnické federace (C.E.C., Confédération Européenne de l'Industrie de la Chaussure), což je jeden z výkonných orgánů Evropské unie. Třetí ze šesti bodů programu nesl název „Initiative by Faculty of Technology of Zlin about measurement of children feet“. Fakultu a vlastně celou Českou republiku na zasedání reprezentoval doc. Ing. Petr Hlaváček, CSc., který po návratu odpověděl na několik otázek.

V programu zasedání figurují jenom názvy států. Vaše fakulta je jedinou přímo jmenovanou institucí. Může se to považovat za čest?

Podle mých znalostí je to poprvé, kdy bylo přímo vyzváno nějaké výzkumné pracoviště, aby podalo vysvětlení ke svým výzkumným aktivitám. Navíc se v tomto případě jedná o nečlenskou zemi EU, mající zatím jen statut pozorovatele.

Jde tedy o ocenění vašich výsledků na evropské úrovni. Mohli se o nich dočíst odborníci, např. v časopise Kůžářství. Můžete vaše dosavadní výsledky shrnout pro čtenáře Událostí?

Výzkumný úkol, o kterém jsem referoval, má název „Snížení četnosti výskytu získaných deformit dětských nohou a zvýšení exportuschopnosti tuzemských výrobců obuvi“. Během dvou let bylo v České republice změřeno přes 8 000 dětí ve věku 5–15 let. Vzorek musel vyhovovat řadě statistických parametrů, aby byly rovnoměrně zastoupeny věkové kategorie, pohlaví, demografické ukazatele atd.

U každého dítěte jsme měřili na dvacet hodnot, které se týkají délkových, šířkových, obvodových a úhlových parametrů chodidla. Současně byl posouzen stav chodidla, např. výskyt deformit, kožních onemocnění, hodnocení nožní klenby apod.

Průzkum byl financován z grantu Ministerstva průmyslu a obchodu a kromě naší fakulty se na něm podílela Česká obuvnická asociace a firma Konty, a. s., která má specializované pracoviště zabývající se zdravotními aspekty obuvi.

Měření v takovém rozsahu nebylo dosud v Evropě provedeno a ČR se tím stala jakousi „přirozenou laboratoří“ Evropy. O výsledky projevoval zájem několik renomovaných pracovišť a dostalo se jim mimořádného uznání na First European Footwear Round Table Discussion (První evropský kulatý stůl o problémech obuvi). Viceprezident Asociace výzkumných institutů při EU pan Kwauka navrhl aplikovat naše výsledky v podmínkách globalizovaného evropského trhu dětské obuvi.

S čím jste přijeli na zasedání C.E.C.?

Naše zpráva měla dvě části. V první jsme informovali o výsledcích našich měření. Ty považujeme za varující. Jen pro příklad: počet deformit dětských chodidel vzrostl od posledních měření, prováděných asi před 15 lety, nejméně na dvojnásobek. Nemusím asi zdůrazňovat, že problémy vzniklé v dětství se přenášejí i do dospělosti a ústí do závažných ortopedických vad. Náklady na jejich léčení si tu vůbec netroufám vyčíslit. 95 procent deformit vzniká v důsledku nevhodného obouvání v době vývoje chodidla – to je prokázáno.

Ve druhé části příspěvku jsme se pokusili o návrh dalšího postupu. Seznámili jsme C.E.C. s naším konceptem metody pro posuzování aspektů zdravotní nezávadnosti dětské obuvi, hlavně posuzování její rozměrové proporcionality."

Není to málo? Neměl už přijít návrh konkrétních razantních opatření?

Evropa ještě není zralá na razantní opatření. Přesvědčili jsme však ostatní o to, že nejvíce nebezpečné je nevěnovat se tomuto problému.

A jak evropská federace zareagovala?

Především oficiálním konstatováním, že námi popsany problém v ČR je i budoucím problémem zemí EU. Věcná připomínka nebyla vznesena žádná. Výkonný ředitel C. E. C. pan Roeland Smets pak navrhl uspořádat zvláštní konferenci věnovanou této otázce.

Rádi bychom ji uspořádali, ale není to jednoduché. Jednak ještě nejsme řádnými členy EU a — budu-li uvažovat o Zlíně jako hostitelském městě — chybí nám např. přímé letecké spojení, což je pro „evropské“ události takřka povinný parametr. O uspořádání konference už projevoval zájem i Německo.

Co vás na zasedání dále zaujalo? Byl jste vlastně jednou z prvních vlastovek na jednání evropské instituce a myslím, že i ostatní bude zajímat, jak spolupráce nebo soupeření na evropské úrovni probíhá...

C. E. C. na mne zapůsobila jako velmi výkonná instituce, která musí efektivně pracovat v jakoby stále se zrychlujícím světě. Proti trendu globalizace průmyslu a obchodu stojí naprosto odlišné a nesrovnatelné obranné reakce jednotlivých členů EU a poměrně malá ochota a připravenost ke sjednocení.

Uvedu příklad: V posledních letech se významným kanálem pro import asijské obuvi do Ruska stalo Finsko. Současná ekonomická situace v Rusku způsobila, že obrovské množství obuvi tam nedorazilo, „visí“ ve Finsku a osudově ohrožuje většinu finských výrobců. Takových problémů musí C. E. C. řešit desítky.

Nebo příklad týkající se právě dětské obuvi: Angličané vyrábějí naprostou většinu modelů v pěti šířkách a nechtějí od toho ustoupit. Francie – 95 procent vlastní produkce, nechtějí více šířek. Dánové – pouze usňové svršky. Němci – nejpropracovanější WMS (weit-mittel-schmal) systém.

Portugalci, Řekové – nelevní výrobci. Nechci se jich dotknout, ale o dodržování zdravotních aspektů, které obuv samozřejmě prodávají, neprojeví velký zájem.... Protikladné zájmy jsou zde jasně vidět.

Přitom ale, opakuji, je C. E. C. silná organizace razantně ovlivňující nejen evropský, ale i světový trh. Na takové instituce bychom si tedy měli začít zvykat, naučit se fundovaně hájit své zájmy a důsledně prosazovat přijatá společná usnesení.

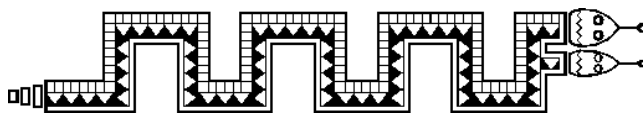
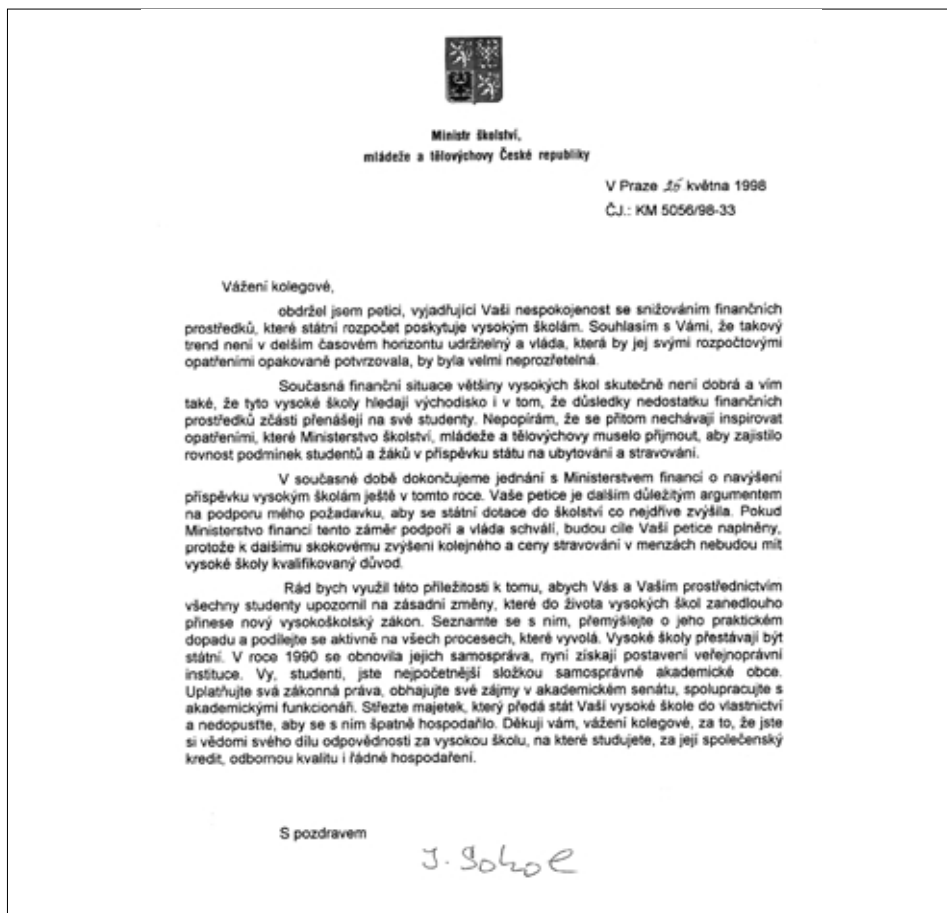
*Rozmlouval H. Rosík
Foto: Yvonne konečná*

Dopis od ministra

Na jaře letošního roku předali zástupci Rady studentů VUT do rukou bývalého ministra školství Jana Sokola petici, v níž svými podpisy stvrdila nespokojenost s finanční situací ve školství celá řada našich studentů. Citujeme:

„... zásadně nesouhlasíme s trvalým snižováním rozpočtu vysokých škol, zvláště pak se snižováním státního příspěvku na provoz kolejí a menz, které se spolupodílí na počínající sociální neúnosnosti studia na VŠ pro značnou část studentů. Jsme toho názoru, že vzdělání by mělo patřit mezi priority vlády. Je neúnosné, aby současní studenti dopláceli na dlouhodobý nezáměr státu o investice do chátrajících kolejí, menz a školství vůbec...“

Bývalý ministr na tuto petici odpověděl dopisem adresovaným místopředsedovi Rady studentů Pavlu Výškovi. K němu se však tento dopis po mnoha peripetích dostal až někdy počátkem října, proto jej redakci předal s jistým zpožděním. Studenty, kteří se pod petici tenkrát podepsali, může však i dnes zajímat, jak někdejší ministr na jejich iniciativu reagoval. Proto dopis v našem časopise otiskujeme.

Bydlení v bytovém domě

Esej člověka právě se přistěhovavšího z rodinného domu

Přestěhovat se z rodinného domu do bytového domu je pro člověka skutečný šok. V panelovém domě jsem sice nikdy nebydlela, ale podle nej-různějších notoricky známých panelákových historek mám pocit, že naše bytovka k němu bohužel nemá daleko.

Jistě si netroufám mluvit za každého, ale domnívám se, že většina lidí by v bydlení dala přednost ničím a nikým nerušenému soukromí. Poštěstilo se mi vyrůstat ve víceméně klidném prostředí staršího rodinného domu. Skutečnost přestěhování se do bytového domu však v mém životě způsobila mnohem více změn, než jsem původně očekávala. V podstatě jde „jen“ o soužití s úplně cizími lidmi. S jejich dětmi, s jejich televizemi, hi-fi věžemi, myčkami, pračkami a jejich psy.

Dům je nový. Všichni se přestěhovali vlastně zároveň. Nikdo nepoživá „práv starousedlíka“ a nikdo netrpí „diskriminací nového nájemníka“. Dost lidí je ovšem zvyklých starat se za každých okolností jen o sebe a o své zájmy. Jelikož se stavitel domu bohužel průzvučností konstrukcí příliš nezabýval, máte občas pocit, že sousedi nebydlí pod vá-

mi, ale hádají se ve vedlejším pokoji, než kde se vy zrovna zdržujete. Že děti z vyššího patra hrají fotbal ve vašem obýváku (pokud jste zrovna v ložnici) a že se vám někdo koupe ve vaší vaně (pokud jste zrovna v kuchyni). Coby nový nájemník si samozřejmě každý svůj byt zařizuje, vybavuje, dodělává a předělává. Že nám ovšem přijde vyhrožovat nějaký pán, který bydlí o čtyři vchody dál v ulici proto, že vrtáme vrtačkou do zdi kvůli policím v osm hodin večer, to by mě nikdy nenapadlo. Tehdy jsme si uvědomila, že nebydlíme jen s lidmi z našeho vchodu (to znamená s lidmi z deseti bytů), ale s lidmi z celého bloku (to jest z padesáti bytů). To už se mi zdá být docela slušná „sociální skupina“ či chcete-li společenství. Jakási další forma kolektivního bydlení, tentokrát pro změnu v cihlové, ne panelové podobě.

Náš dům bude těžko někdo přestavovat kvůli špatně provedené (nebo asi spíše úplně vynechané) zvukové izolaci. Musíme si zvyknout, nic jiného nám ani nezbývá. Nicméně je to nepříjemné pro všechny. Je to takové zvláštní napětí.

Vidíme si do talíře, jak se říká. Něco vám upadne na zem a ví o tom celý dům. Ptáte se sám sebe: mám jít a slušně požádat sousedy, aby si ztišili televizi? Nechci rozhodně nikomu křivdit a doufám, že se snad každý aspoň trošku snaží být k ostatním slušný. Měla by to podle mě být taková nepsaná dohoda. (Otázka je, jestli kupříkladu deset let společného žití v jednom domě takovéto dohodě bude ku prospěchu, nebo zda po pár marných pokusech přemluvit jednoho nájemníka, který bude sobečtější než ostatní, zbytek obyvatel domu nezačne uplatňovat spíše metodu „oko za oko, zub za zub“).

Je tedy jasné, že starat se pouze o sebe, je zde zhora nemožné. „Můj dům, můj hrad“ zde tak docela neplatí. Budiž tedy sláva našemu současnému stavitelskému umění, díky němu totiž shledávám nejlepším řešením na pořádání hlučného večírku pozvat také všechny sousedy, a tak se vzájemně více sblížit a ulehčit si „soužití s cizími lidmi“.

*Hana POSPÍŠILOVÁ
Fakulta architektury*

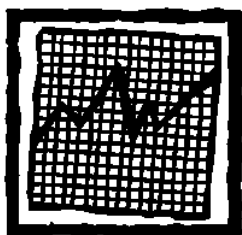
Studenti VUT dostali letos koleje snadněji

Snížila se doba dojezdnosti

Stejně jako jiné roky i letos začal v říjnu mezi studenty boj o lůžka ve vysokoškolských kolejích. Přitom SKM VUT Brno, která spravuje asi 6 700 lůžek, zaznamenává letos významný rozdíl v počtu mezi uspokojenými a nespokojenými žadateli ve prospěch studentů. Byla totiž striktně dodržena pravidla, a ti studenti, kteří je nedodrželi, nebyli uvedeni mezi žadatele o místo.

Letos čekalo na lůžko 536 studentů, zatímco vloni 1 300 osob. Toto číslo přitom není konečné, každý týden klesá (začátkem podzimu je totiž ještě dost studentů, kteří svou studijní situaci mění.) V současné době vedení SKM registruje 514 neubytovaných studentů, kteří si žádost podali.

„Důvodem zlepšení situace je kromě nastolení přísného pořádku několik organizačních změn. Díky nim letos získala SKM VUT 180 lůžek,“ vysvětluje ředitel SKM Ing. Jaroslav Grulich.

ředitel SKM Ing. Jaroslav Grulich
Foto: Pavla HOBSTOVÁ

Co je dojezdnost

Kolejné studentů VUT činí v průměru 690 korun měsíčně, nejvíce (1 100 Kč) zaplatí obyvatel komfortního jednolůžkového pokoje s připojením na Internet. Nejméně stojí „třílůžkáč“ bez vlastního sociálního zařízení – 540 korun.

Ceny jiných ubytoven (mimo koleje) jsou vyšší, pohybují se kolem 65 korun až 100 korun na den, ještě i v říjnu jsou tato místa k dispozici. Privátní ubytování bývá mnohem dražší.

Protože je méně neubytovaných studentů, snížila se „doba dojezdnosti“, t.j. minimální čas, který student denně projede cestou do školy (jedna cesta), aby měl nárok na bydlení v kolejích.

Vloni činila doba dojezdnosti pro první ročníky 130 minut, pro ostatní 165 minut, v zimě klesla na 130 min pro všechny, protože někteří bydlící studenti odpadli. Letos byla dojezdnost stanovena všeobecně na 130 minut a po prvním doplnění v měsíci říjnu již klesla na 105 minut.

Z kola ven

Výpověď z kolejí dostávají ti studenti, kteří systematicky neplní studijní povinnosti. SKM se řídí podle doporučení příslušné fakulty. Ta pošle seznam studentů, kteří nestudují, a SKM jim v souladu s postupem, doporučeným kolegiem rektora, vypoví smlouvu o ubytování.

Co je inkaso

Jako první v republice zahajuje vedení SKM VUT Brno bezhotovostní systém plateb kolejného. První inkaso za měsíc listopad se bude platit v prosinci a studenti si nyní zakládají účty u České spořitelny nebo IPB.

„Největší problém je na straně České spořitelny. Student totiž nemá doklad o tom, že svolil k inkasu ve prospěch účtu SKM. Za jeho vyhotovení spořitelna každému účtuje 50 Kč. Vydali jsme tedy vlastní formulář, který ČS má bezplatně potvrdit. To se zablokuje v pobočkách spořitelny, které o formuláři nic nevědí a vymáhají po studentech padesátikoruny,“ diví se ředitel Grulich. „Každý začátek je těžký. Celá akce se obtížně rozjíždí a užitek se vrátí nejdříve po roce práce. Přestože je tato peněžní transakce pro banky dobrým obchodem, nemají zájem. Lepší komunikace je s IPB,“ konstatuje ředitel. Dodává, že zaměstnanci SKM musejí navíc vysvětlovat studentům, co je vlastně inkaso, a přimět je k tomu, aby dali příkaz k platbě. „Domnívají se, že založením účtu transakce končí,“ vysvětluje ředitel.

SKM VUT v Brně je prakticky jediná v republice, která přechází na bezhotovostní platby, přitom v cizině se s hotovými penězi dávno nepracuje.

Manipulace s hotovostí a převážení peněz je nebezpečné a vedení SKM musí najímat pro spolupráci bezpečnostní firmy. Zátěží pro zaměstnance je statisícová hotovost, navíc fronty platících stresují. „Každý měsíc jsou úředníci vystaveni nebezpečí, že budou muset řešit zpronevěry. Začne to nevině. Stačí někoho nezapsat, někomu zapomenout dát razítko. S bezhotovostní platbou tyto potíže odpadají,“ říká Grulich.

Do menzy na špagety

Změny ve stravování se chystají od 1. ledna 1999. Bude zrušena menza Pod Palackého vrchem, která v současné době není využívána a celá její rekonstrukce by představovala náklady ve výši 80 milionů korun. Místo ní bude otevřeno „Stravovací centrum I.“ s kapacitou asi 100 míst nedaleko odtud, v lokalitě, známé mezi studenty jako vinárna Pegy. Strávníci budou mít k dispozici klasické obědy na objednávku, navíc i minutky, pizzu, těstoviny a studené saláty.

Pavla Hobstová

Dozorčí rada SKM VUT

Byla ustanovena Dozorčí rada SKM VUT, která začala fungovat počátkem akademického roku. Projednala již několik věcí, například navržený kolejní řád, který již byl vydán.

SKM řídí ředitel, kterého jmenuje rektor na základě konkurzního řízení, jehož pravidla stanoví Statut VUT. Uskutečňování výkonů je v působnosti ředitele a uskutečňování hlavní hospodářské činnosti SKM sleduje Dozorčí rada. Ta projednává dvakrát ročně zprávu o hlavní a hospodářské činnosti SKM a o stavu majetku. Projednává také návrh finančního plánu SKM, jeho změny a svá stanoviska předává rektorovi.

Dozorčí rada má 8 členů, z toho 4 pracovníky a 4 studenty VUT.

Dozorčí rada SKM má kontrolovat a koncepčně řídit SKM. Je kontrolním a poradním (ale nikoliv řídicím) orgánem rektora.

hop

Stravování v areálu Pod Palackého vrchem

SKM je účelové zařízení VUT v Brně, které má zajišťovat stravování a ubytování vysokoškolských studentů, především studentů VUT. Rozhodující jsou dvě kritéria. Důležitý je rozsah a kvalita našich služeb, naproti tomu stojí ekonomická náročnost odpovídající tomuto rozsahu. Z toho vyplývá, že musíme při poskytování služeb velmi pečlivě sledovat nákladovost jednotlivých činností, abychom nezatěžovali rozpočet studentů. Základním pravidlem v hospodaření je skutečnost, že dle stávajících předpisů jsme povinni hradit veškeré osobní a věcné náklady na stravování studentů. Získat prostředky pro udržení vyrovnaného ročního rozpočtu můžeme pouze v rámci kolejného.

V uplynulých letech došlo z důvodu snižování nákladů SKM k řadě redukcí v různých oblastech, od snižování počtu zaměstnanců po uzavírání některých stravovacích provozů.

Za mnoho peněz

Zejména menza Pod Palackého vrchem je zařízením, kde dlouhodobě dochází k rozporu mezi vynakládáním prostředků na zajištění provozu a poptávkou po stravování.

Menza byla projektována na kapacitu 4 000 jídel vydávaných ve dvou výdejních. Měla být stravovacím centrem v oblasti, kam se mělo přesouvat

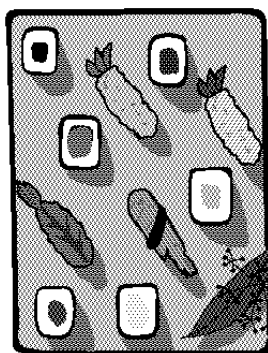
celé VUT. Bohužel z těchto ambiciózních plánů sešlo a změnila se i cena jídla v menzách z 2,60 Kč, které platili studenti v době výstavby, na dnešních 19,20 Kč. Proto se nikdy počet skutečně vyráběných jídel plánované kapacity ani zdaleka nepřiblížil a značná část menzy byla nevyužita. Při tom náklady na vytápění a údržbu nešly omezit.

Jako dočasné řešení SKM pronajalo některé prostory. Nelze však pronajmout vše, co není k potřebě.

Proto náklady na jedno jídlo v této menze narostly do výše, která se vymyká rozumné hranici, např. v roce 1997 to bylo 34,82 Kč. Náklady v ostatních menzách se pohybují okolo 20,- Kč. Problematické jsou především odpisy HIM, které dosahují výše více jak 2 mil. Kč. Při 221. 253 vyrobených porcích to znamená, že jen odpisy tvoří v nákladech téměř 10 Kč na jedno jídlo. Po pětiletém boji navrhla SKM vedení školy, aby menza byla uzavřena a nahrazena jiným stravovacím zařízením v areálu Pod Palackého vrchem. Vedení SKM zpracovalo několik variant řešení a předložilo je dozorčí radě k projednání. Ta rozhodla uzavřít stávající menzu k 31. 12.1998 a od nového roku zajistit stravování v přízemních prostorech bloku K1, dříve známých jako vinárna PEGY. Pro demonstraci podílu této menzy na stravování studentů a zaměstnanců VUT slouží následující tabulka.

(jg)

Podíl počtu vyrobených porcí v menzách v roce 1997

MENZA	studenti		zaměstnanci		cizí strávníci		celkem	
	porce	podíl	porce	podíl	porce	podíl	porce	podíl
Kolejní	178 600	17,88	42 653	17,03	20 233	6,48	241 486	15,46
Purkyňova	459 984	46,04	121 192	48,39	174 128	55,77	755 304	48,36
Kounicova	284 228	28,45	60 276	24,06	95 392	30,55	439 896	28,17
Zlín	76 317	7,64	26 353	10,52	22 489	7,20	125 159	8,01
VUT CELKEM	999 129	100,00	250 474	100,00	312 242	100,00	1 561 845	100,00

Levně u Pegy

Nová stravovací jednotka s pracovním názvem Stravovací centrum I by měla být dotažením našich předchozích kroků, za které považujeme zřízení bufetu v menze Purkyňova a Technická 8 do optimální podoby. Nabídne zákazníkům pestrou paletu jídel a doplňků a provozní dobu přizpůsobenou místu, v němž se nachází. V nabídce budou 1–2 druhy hotových jídel na objednávku, minutky bez objednávání, pizza, oblíbená jídla z těstovin a další, to vše za stravenky i za hotové. Návštěvník tak bude mít bohatší výběr než v klasické menze. Pro mnohé bude asi nové i to, že polévka zde nebude součástí obědu, ale strávníci si ji budou moci přikoupit. Místo čaje zde bude nabízen za příznivé ceny široký sortiment nápojů. Interiér jídelny by měl vytvořit více atmosféru restaurace než velkokapacitní menzy. Kapacita jídelny bude přibližně 100 míst, a to bude znamenat zejména nutnost rozložení výdejní doby od 10 do 22 hodin. Po otevření bufetu Technická 8 došlo k přesunutím strávníků v celém areálu Pod Palackého vrchem. Vytvořila se tak rezerva pro stravování zaměstnanců ve výdejní Technická 2, která umožňuje stravování více zaměstnanců v tomto zaříze-

ní, přitom do SC I budou jídla dovážena také z menzy Purkyňova, takže strávník najde v obou zařízeních jídla stejné kvality. Jednou z případných rezerv jsou i prostory určené pro bufet v budově Purkyňova 118. Proběhla již některá jednání o tomto prostoru a SKM je schopna i zde nabízet stravování v omezené míře.

Jaroslav Grulich

Relaxační a rekondiční centrum

23. října bylo otevřeno Relaxační a rekondiční centrum na katedře tělesné výchovy a sportu Fakulty strojní VUT v Brně. Slavnostního otevření se zúčastnil rektor VUT v Brně prof. Ing. Petr Vavřín, DrSc., děkan Fakulty strojní prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc., zástupci Akademického senátu a vedení FS. Úvodní slovo o zdravém způsobu života a zařazení pohybu do denního režimu člověka přednesl PaedDr. Vladimír Kolouch (KTVS FS). Relaxační centrum bylo vybudováno v prostorách KTVS FS na Technické 2 za finančního přispění FS a VSK FS Brno. Nabízí možnost rekondičního cvičení na bicyklovém ergometru, zádovém trenažéru a šikmé lavici, dále doplňková cvičení s gumovými pásy, abdominizérem a jednoručkami a rovněž 15 minutovou masáž na vibračních lehátkách PROMASS. Součástí nabídky jsou i konzultace k optimální skladbě cvičebního programu. Relaxační centrum je k dispozici denně od 8 do 17 hodin.

Bližší informace: <http://www2.fme.vutbr.cz/KTVS>.

*PaedDr. Jaroslav BOGDÁLEK
vedoucí KTVS FS
Foto: KTVS*

„Brněnský“ florbalový oddíl v Pohořelicích

*Momentka ze zápasu Buldoků s Havlíčkovým Brodem.
Foto: Tomáš VOREL*

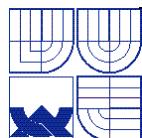
Florbalový oddíl VSK Fakulty strojní se řadí mezi největší průkopníky tohoto sportu v České republice. Oddíl Buldoků, (promiňte, celý název je VSK FS Bulldogs Brno), se skládá ze dvou týmů mužů a z jednoho týmu žen a juniorů. Do konce roku 1998 vznikne tým žáčků.

Tým mužů „A“ se v uplynulém roce v nejvyšší soutěži zachránil na poslední chvíli, ale již po konci sezóny převzala tým nová trenérská dvojice a hned se vrhla do práce. Po „tvrdé“ letní přípravě se objevují první výsledky. Tým je v nové sezóně po pátém kole na prvním místě. Záloha tohoto týmu hraje třetí nejvyšší soutěž v této sezóně a je po 6 kolech na 1. místě.

Florbal je sport i pro ženy. Naše ženy stále úspěšně bojují v první lize. V týmu je i řada reprezentantek ČR, které budou v příštím roce bojovat na mistrovství světa ve Stockholmu.

V letošní sezóně jsou po 6 kolech na 8. místě. Zatím nejúspěšnějším týmem jsou junioři, kteří se v loňské sezóně stali mistry Moravy a Slezska. Dále bojovali ve finálové skupině o juniorského mistra ČR pro rok 1998, kde se po vyrovnaném boji nakonec stali vicemistry ČR. Juniorský tým Buldoků byl nejmladším v této finálové skupině, doufáme, že tito perspektivní „kluci“ se jednou prosadí i v seniorských týmech. Vletošní sezóně jsou po 6 kolech na 4. místě.

Na závěr bych se rád vrátil k nadpisu tohoto článku. Bohužel celý oddíl musí hrát všechny svoje zápasy v Pohořelicích, protože v Brně neexistuje ani jedna hala, která tomuto sportu vyhovuje. Pro pravidelnou tréninkovou činnost využíváme tělocvičny VUT Purkyňova.

UDÁLOUTI
na VUT v Brně

Vydává: Vysoké učení technické v Brně, nakladatelství VUTUM, redakce: Mgr. Yvonne Konečná (šéfredaktorka), MVDr. Pavla Hobstová, adresa redakce: Rektorát VUT v Brně, Kounicova 67a, 601 90 Brno, tel. 4112 5110, e-mail: konecna@ro.vutbr.cz, e-mail: bobstova@ro.vutbr.cz. Toto číslo bylo vytištěno na papíru, který laskavě poskytl MORPA, a.s. Olšany u Šumperka.
Tisk: SURSUM, Tišnov

Reg. č. MK 7521, ISSN 1211 – 4421